§ 81.

Då Riksdag — — — — Riksdagsbeslutet. Deruppå förklare Konungen Sjelf, eller genom *Stats-Ministern för utrikes ärendena*, Dess bifall till Riksdagens slutande och hemförlofve Ständerna.	Då Riksdag — — — — Riksdagsbeslutet. Deruppå förklare Konungen Sjelf, eller genom *någon af Stats-Ministrarne*, Dess bifall till Riksdagens slutande och hemförlofve Ständerna.

§ 82.

Innan Riksens Ständer åtskiljas, göre de medelst Deputationer, sina underdåniga afskedsuppvaktningar hos Konungen och det Kongl. Huset, samt tage äfven genom Deputerade afsked från hvarandra.	(utgår)

Stockholm den 23 Juli 1860.

Reservationer:

af Herr Doktor *T. Wensjoe*: "Utan att vilja bestrida åtskilliga af de fördelar, som i detta Memorial blifvit framhållna såsom en följd af årliga riksdagar, har jag dock icke kunnat med min röst biträda detsamma, dels emedan jag anser, att den väsendtligaste af dessa fördelar, nemligen riksdagarnes förkortande, skall blifva endast skenbar, dels emedan förslaget i öfrigt är behäftadt med så stora olägenheter, att de synas mig öfverväga fördelarne.

Det är visserligen sannt, att våra riksdagar äro långa, så att en eller annan räckt ända till 17 månader, men så hafva vi äfven på sednare tider haft riksdagar, som räckt mindre än ett år, t. ex. 1844 års riksdag, som räckte 10 m. 13 d., 1847 års riksdag, som räckte 11 m. 9 d., 1850 års riksdag, som räckte 9 m. 19 d., och den innevarande riksdagen skulle efter all sannolikhet redan varit afslutad, derest icke omständigheter, som dermed icke stå i omedelbart sammanhang, erfordrat sin särskilda tid. Erfarenheten har således visat, att de riksdagar, som återkomma hvart tredje år, icke behöfva blifva årsgamla, utan kunna blifva kortare. Deremot är det väl temligen säkert, att de årliga riksdagarne skulle komma att räcka sina fulla fyra månader, hvilket på trenne år gör ett helt riksdagsår. Vidtoges nu samma förenklingar och förkortningar, som blifvit föreslagna för de årliga riksdagarne, med dem, som återkomma hvart tredje år, så är det klart att vinsten i tid skulle blifva tredubbel, ty motionstid, utskotts-tillsättning m. m. behöfves ju för de förra hvarje år, för de sednare endast hvart tredje och den förändring, som i motiverna blifvit föreslagen i Stats-Utskottets arbetssätt, kunde ju äfven komma våra nuvarande riksdagar till godo. Efter all sannolikhet kommer således riksdagstiden under trenne år snarare att blifva längre, än kortare, i följd af årligen återkommande riksdagar; men då är ju det förnämsta ändamålet med hela förändringen förfeladt.

Blir riksdagstiden längre, så blir ock riksdagskostnaden större. En gifven tillökning blir resekostnaden för tvänne resor till och från riksdagen, emedan

representanterne nu endast behöfva resa en gång hvart tredje år till och från riksdagsorten, men måste, om riksdagarne blifva årliga, göra det en gång hvarje år. Om riksdagsmän äfven nu resa hem under riksdagens lopp, så är det deras ensak, och sker icke på kommittenternes bekostnad.

Ju oftare riksförsamlingen sammanträder, desto oftare få anspråken och behofven, verkliga eller skenbara, tillfälle att göra sig gällande, och följden blir utan tvifvel årligen ökade anslag och i följd deraf årligen ökad beskattning.

Då hvarje år statsregleringen kan omgöras, tulltaxan förändras, bevillningen modifieras, så kan deraf uppkomma en ständig vexling i alla dessa förhållanden, i stället för den stadga, som nu åtminstone för trenne år är att påräkna. Embetsmännen t. ex. skulle hädanefter, om förslaget antoges, aldrig mer än för året kunna vara säkra på sina löner, emedan Ständerna hvarje år skulle kunna förändra dem; och mycket annat, för hvilket någon stadga kunde vara af nöden, skulle komma på en rörlig fot, så att inga säkra beräkningar derpå skulle kunna byggas.

Motionären hade ursprungligen föreslagit, att lagtima riksdag icke skulle få räcka öfver fyra månader, utan så vida Konungen och alla fyra Stånden voro ense om förlängningen. Utskottet har i stället föreslagit, att riksdagen ovilkorligen skall vara slut på fyra månader. Det låter visserligen säga sig på papperet i en grundlagsparagraf, att alla de angelägenheter, som kunna förekomma på en riksdag, ovilkorligen skola låta sammanpressa sig inom en viss begränsad tidrymd, som icke får öfverskridas, men den stela verkligheten har icke samma elasticitet, som de fromma önskningarne. Tager man i betraktande allt som ovilkorligen måste genomgås på hvarje riksdag, och dertill den mängd af olika ämnen, som utöfver de vanliga kunna förekomma till afgörande, så lärer det väl knappt vara att hoppas, det allt detta skulle, utan förfång för ärendenas grundliga behandling, kunna låta sammantvinga sig inom den korta tidrymden af fyra månader eller nogare räknadt tre och en half månad; ty en half månad åtgår till förberedelser innan riksdagsarbetet kommer i riktig gång. Följden skulle utan tvifvel blifva den, att man skulle nödgas afbryta måhända högst vigtiga ärender midt under deras behandling, som således skulle vara alldeles förspild möda. Det enda korrektivet häremot vore, att Regeringen komme Ständerna till hjelp med utlysandet af en urtima riksdag att vidtaga när den lagtima måste afbrytas, för att få dessa vigtiga ärender afgjorda; men hvad hade man då vunnit i riksdagstidens förkortande?

Då Konungen, oaktadt lagtima riksdag skulle förekomma hvarje år, hade rättighet att utlysa urtima riksdag, hvilket ock torde vara behöfligt, så kunde vi lätt få permanenta riksdagar, enär de urtima och de lagtima kunde sammanflyta. För det närvarande är detta icke möjligt, emedan nästa lagtima riksdags början räknas, i fall urtima riksdag mellankommit, ifrån den sednares början och icke ifrån den näst förekommande lagtima. Förslaget innebär ock, att urtima riksdag upphör, när tiden för den lagtima är inne. Om då vigtiga frågor på den urtima riksdagen äro oafgjorda, måste Regeringen naturligtvis framlägga dem för den lagtima. Sker detta vid en sådan lagtima riksdag, då nya Ständer blifvit utvalde, så kan det inträffa, att helt andra personer komma att i Utskotten fortsätta, hvad de gamle Riksdagsmännen begynt, hvilket icke kan annat än vålla tidsutdrägt, trassel och oreda.

Så tätt återkommande riksdagar hafva också med sig en fara, som icke får förbises, jag menar faran för regerande Ständer. Redan vid 1840 års riksdag, då ett dylikt förslag till årliga riksdagar var å bane, men föll för det kloka och välberäknade medelförslaget af riksdagar hvart tredje år, yttrade vår store häfda-

tecknare Geijer, som då var ledamot af Konstitutions-Utskottet, till protokollet derstädes följande ord: "Sverige bär inom sig allt för många söndringsämnen, att icke införandet af så täta riksdagar skulle, nästan med säkerhet, alstra Regerande Ständer, ett ondt, som Sverige redan, till sin olycka, fått vidkännas, och hvarifrån Försynen för framtiden måtte det bevara."

Utskottet anser, att det för Riksdagsmännerne sjelfve skulle vara fördelaktigare och således önskvärdare, att få tillbringa 4 månader hvarje år vid riksdagen, än att ligga der ett helt år hvart tredje år. Men härom kunna tankarne vara mycket delade. Ganska många, både embetsmän och andra medborgare, torde finna det vida lättare att ordna sina angelägenheter så, att de kunna vara en längre tid från hemmet hvart tredje år, än att nödgas lemna det 4 månader hvarje år. Åtminstone skulle de ledamöter af Preste-Ståndet, som äro Pastorer, ega ganska grundade skäl att beklaga sig öfver ett grundlagsstadgande, hvarigenom de skulle kunna åläggas att hvart enda år lemna sitt vigtiga kall just under den tiden då en af de vigtigaste af deras embetsåligganden, ungdomens nattvardsberedning, som bäst pågår. Resorna till riksdagsorten midt i vintern skulle också för många blifva ganska besvärliga och för somliga, t. ex. riksdagsmännerne från Gottland, stundom alldeles omöjliga.

Enligt förslaget, såsom det här är uppställdt, skulle ock en allt för kort mellantid kunna komma att ega rum mellan ett grundlagsförslags förklarande för hvilande och dess antagande eller förkastande. Det kan nemligen blifva förklaradt för hvilande i Maj det ena året, och redan i Februari det andra året af de nya Ständerna blifva antaget eller förkastadt. Visligen har man hittills undvikit ett så brådstörtadt förfaringssätt i så vigtiga frågor.

Det anmärkes att andra länder hafva årliga riksdagar och deraf befinna sig väl. Må vara! Men förhållandena der äro också i många andra hänseenden högst olika. I stora stater, t. ex. England och Frankrike, som äro mycket invecklade i den yttre verldspolitiken, der sakerna äro underkastade snabba och täta vexlingar, behöfvas just med afseende härpå årliga riksdagar. I mindre länder, såsom Danmark och de tyska stater, som blifvit anförda, der afstånden från riksdagsorten äro kortare och ärendena i allmänhet färre och enklare, hafva årliga riksdagar icke så många olägenheter, som förhållandet skulle blifva i vårt glest bebodda land, med sina stora afstånd, sin mångfald af de mest heterogena ärenden och sitt invecklade riksdags-machineri. Jag inser icke, hvarföre vi Svenskar alltid skola härma utländska mönster: det kan väl finnas något, som är passande och egendomligt för oss, och som icke bör föraktas och förkastas, derföre att det icke är utländskt, utan svenskt.

Behofvet af årliga riksdagar, om något sådant finnes, blifver betydligen förminskadt, om, såsom är att förmoda, förslaget om länsnämnder blifver antaget. Många ärender kunna der utredas och förberedas under mellantiderna, så att hela Riksförsamlingen icke så ofta behöfver sammanträda och sammanträdet icke behöfver blifva så långvarigt. För min del tror jag icke, att detta behof är så allmänt erkändt, som man velat förespegla; tvertom torde den allmänna tanken vara den, att vi hafva mer än tillräckligt af de riksdagar, vi hafva.

Många flera och säkert äfven bättre skäl torde kunna anföras emot förslaget till årliga riksdagar, men redan dessa hafva för mig varit tillräckliga, för att motivera mitt afstyrkande af dess antagande att hvila till grundlagsenlig behandling vid nästa riksdag".

I denna reservation hafva Herrar *G. W. von Francken*, *G. H. Ehrenhoff* och *D. Hadorph* samt Herr Doktor *C. H. Rundgren* och Herr Kyrkoherden *E. Bergman* instämt.

af Herr Professor *N. H. Selander.*

af Herr Kontrakts-Prosten *E. M. Tegnér*: "Ehuru jag i allmänhet biträdt det nu framlagda förslaget, har jag likväl i en punkt, eller den som angår den slutliga behandlingen af en väckt, och såsom hvilande förklarad fråga om ändring i Grundlag, och hvarom förmäles i 81 § R. F. och 29 § R. O., varit af en från Utskottets pluralitet skiljaktig mening. Denna skiljaktighet rörer dock icke hufvudsaken; fastmer delar jag helt och hållet den åsigten, att samma Ständer, — och deras uppdrag gäller för tre år, — hvilka förklarat ett förslag till ändring i Grundlag såsom hvilande, icke må blifva berättigade att öfver detta förslag besluta, utan beslutet blifva öfverlåtet åt de nästföljande Ständerna, sedan nya val för sig gått. Min olika mening afser endast *ordningen*, i hvilken frågorna skulle, för fattandet af beslut, ånyo upptagas, och hvilken ordning jag ansett borde blifva enahanda med den i hvilken de blifvit förklarade såsom hvilande. Om man nu antager, och man torde kunna göra det utan fara för misstag, att Grundlagsändrings-förslag blifva förklarade såsom hvilande både under det första, det andra och det tredje året, som befullmäktigandet till representant-kallet för hvarje gång gäller, så synes mig som borde, sedan nya val allmänt för sig gått, och nya bemyndiganden utfärdade blifvit, de från förra riksdagsperioden såsom hvilande förklarade grundlagsändrings-förslag blifva till afgörande af de nya Ständerna åter upptagna i samma ordning som de af näst föregående Ständer blifvit bordlagda, eller under det första, det andra eller det tredje året. Fördelarne, hvilka af ett sådant stadgande och förfarande vore att motse och förvänta, blefve säkerligen flera. Främst bland dem ville jag sätta, och hvad äfven vore af högsta vigt, att tid och rådrum sålunda bereddes och lemnades för hvarje mera genomgripande grundlags-ändrings-förslag både att blifva kändt och i det allmänna afhandladt och pröfvadt; dernäst att det nya stadgandet bragtes i närmaste öfverensstämmelse med det nu gällande, eller att en tid af omkring 3 år eger rum mellan det preliminära och det definitiva antagandet af ett grundlags-ändringsförslag, då Riksens Ständer skola hvart tredje år sammankomma; och slutligen att göromålen för Konstitutions-Utskottet härigenom blefve, i sin mån, mera jemnt fördelade. Äfven en sådan omständighet torde hädanefter mera än hittills behöfva att afses, särdeles då, med afseende på den för Riksens Ständers sammanvaro hvarje år föreslagna tid af 4 månader, det torde blifva af nöden för en hvar att noga akta uppå och med omsorg och urskiljning både indela och använda tiden, på det hon må finnas tillräcklig för ärendenas önskvärda och ändamålsenliga beredning och afgörande".

Herr *N. P. Lindeström* har instämt i denna reservation.

Herrar Doktorer *J. Collén* och *D. Söderberg* samt Herr *C. M. O. Schenström* och f. vice Talmannen *Per Eriksson* hafva anmält, att de icke varit i Utskottet tillstädes då ärendet afgjordes.

STOCKHOLM, tryckt hos Isaac Marcus, 1860.

№ 54.

Ank. till Exp.-Utsk. den 30 Juli 1860, kl. 7 e. m.

Memorial till Rikets Ständer, angående en af Riksdags-fullmägtigen Ola Jönsson från Malmöhus län anmäld anledning till anmärkning.

Bonde-Ståndet har, under den 13 nästlidne Juni, behagat till Konstitutions-Utskottet remittera en, i föreskrifven form, af Riksdags-fullmägtigen *Ola Jönsson* från Malmöhus län anmäld anmärknings-anledning, hvilken, uppgifven i ett remissen bifogadt memorial, funnits vara hemtad från Kongl Maj:ts den 4 förutgångne Maj fattade beslut, att i adeligt stånd upphöja åtskillige personer: förmälande motionären, bland annat, att en fullständig ombildning af national-representationen vore af största behofvet påkallad; att en sådan icke kunde genomföras utan upphäfvande af Ridderskapet och Adelns sjelfskrifvenhet, hvartill erfordrades medgifvande af detta Stånd; att det motstånd, som i detta hänseende vore att förvänta, komme att vinna i styrka, om uti Ridderskapet och Adeln ytterligare upptoges flere förmögne och inflytelserika personer; att, genom upphöjande i adeligt stånd, man underhölle fördomar och konstlade samhällsbegrepp, som motverkade nationens lyftning i högre sedlig mening; samt att den eller de Stats-Råds ledamöter, som underlåtit att afstyrka ofvanberörda beslut, eller som samma beslut kontrasignerat, visat sig icke inse och iakttaga Rikets sannskyldiga nytta; hvadan motionären hemställde, att Konstitutions-Utskottet måtte, i enlighet med 29 § Riksdags-Ordningen, äska Stats-Råds-protokollet, angående ifrågavarande ärende, för att pröfva huruvida icke rådgifvare-åtgärden påkallade tillämpning af 107 § Regerings-Formen.

Sedan Konstitutions-Utskottet äskat och fått emottaga det inför Konungen i Stats-Rådet ofvannämnde dag förda protokoll, har Utskottet tagit förevarande ärende i öfvervägande; och som Utskottet vid innevarande riksdag redan verkställt den Utskottet åliggande granskning af de i Stats-Rådet under de före riksdagens början närmast förflutna tre åren förda protokoll och deröfver afgifvit utlåtande till Rikets Ständer, hvilka i anledning deraf fattat sina beslut, och den nu anmärkta rådgifvare-åtgärden icke är af sådan beskaffenhet, att å densamma, betraktad ensam för sig, kan grundas ett omdöme, huruvida Stats-Rådets ledamöter uti deras rådslag

om allmänna mått och steg, icke iakttagit Rikets sannskyldiga nytta, eller om någon Föredragande icke med oväld, nit, skicklighet och drift sitt förtroende-embete utöfvat: anser Utskottet sig böra, utan att ingå i närmare bedömande af sjelfva saken, hemställa, att Ola Jönssons ifrågavarande framställning icke må till någon Rikets Ständers åtgärd föranleda.

Stockholm den 23 Juli 1860.

Reservation:

af Riksdags-fullmägtigen *Ola Jönsson* från Malmöhus län: "Genom det af Utskottet äskade Stats-Råds-protokoll, angående den anmärkta rådgifvare-åtgärden, har den upplysning vunnits, att de närvarande Konungens rådgifvare underlåtit att någon särskild mening till protokollet anföra, såsom i 9 § Regerings-Formen uttryckligen föreskrifves. De äro således för beslutet ansvarige, såsom hade de styrkt Konungen att det beslut fatta.

Då Utskottet ansett sig böra, utan att ingå i närmare bedömande af sjelfva saken, hemställa, att min framställning icke må till någon Rikets Ständers åtgärd föranleda, har det såsom grunder för denna åsigt anfört:

1:o att det redan granskat Stats-Råds-protokollerna för de närmast före riksdagens början förflutna tre åren;

2:o att Ständerna öfver utlåtandet om denna granskning fattat sitt beslut; och

3:o att den nu anmärkta rådgifvare-åtgärden icke är af sådan beskaffenhet, att å densamma, betraktad ensam för sig, kan grundas ett omdöme, huruvida Stats-Rådets ledamöter, uti deras rådslag om allmänna mått och steg, icke iakttagit Rikets sannskyldiga nytta, eller om någon Föredragande icke med oväld, nit, skicklighet och drift sitt förtroende-embete utöfvat.

För den otroliga händelse, att Utskottet med den i viss mån tvetydiga redaktionen af tredje motivet velat antyda, att anmärkta rådgifvare-åtgärden, derföre att den är en enda och ensam, är af sådan beskaffenhet, att å densamma icke kan grundas ett omdöme, huruvida Stats-Rådets ledamöter uti deras rådslag om allmänna mått och steg icke iakttagit Rikets sannskyldiga nytta, så reserverar jag mig emot en sådan grundlags-tillämpning.

Hvad nu vidare angår motiverna, sådana jag, oafsedd nyss anförda reservations-anmälan, antager att de efter deras rätta ordaförstånd böra tolkas, lärer väl, med afseende på de begge första, den omständigheten, att Stats-Råds-ledamöternas åtgärder under någon tid före den, då anmärkta rådgifvare-åtgärd blifvit vidtagen, redan äro granskade och bedömda, icke kunna vara giltigt hinder för granskning och bedömande af den sedermera vidtagna och anmärkta rådgifvare-åtgärden. Detta synes ock Utskottet hafva sjelf funnit, då det ingått i granskning och bedömande af den meranämnda åtgärden så tillvida, att det förklarat, att å densamma, betraktad ensam för sig, icke kan grundas ett omdöme, huruvida Statsråds-ledamöterna icke iakttagit Rikets sannskyldiga nytta. Det motiv, som bestämt Utskottets åsigt, att det bort, utan att ingå i närmare bedömande af sjelfva saken, hemställa, att framställningen icke må till någon Rikets Ständers åtgärd föranleda, måste således, huru otroligt det än kan synas, vara det tredje af de anförda, eller det, att rådgifvare-åtgärden, ensam för sig betraktad, icke har den beskaffenhet, att å densamma kan grundas ett omdöme om Rikets sannskyldiga nytta blifvit iakttagen, hvilket

dock förutsätter möjligheten, att den betraktad i sammanhang med annat, kan erbjuda giltiga grunder för ett sådant omdöme, tillföljd hvaraf detta Utskottets utlåtande, äfven om det nu blifver af Riksens Ständer gilladt, icke kan tilläggas kraften af ett afgörande omdöme öfver rådgifvare-åtgärden, såvidt den kan tagas i betraktande i sammanhang med annat, som under en blifvande granskning af Stats-Råds-protokollerna för tiden efter början af denna riksdag kan förekomma.

Att sålunda dela frågan om bedömandet af en politisk handling i två delar, nemligen: om den är felaktig ensam för sig, och om den är felaktig i sammanhang med annat, torde måhända sakna skäl för sig; och då ett utlåtande i första delen icke hindrar en granskning framdeles af åtgärden i sammanhang med andra af Konungens nuvarande rådgifvare vidtagna, så uppstår icke heller, enligt mitt förmenande, något som hindrar granskningens verkställande af åtgärden ensam för sig.

Det svar på första delen af frågan, som utgör Utskottets egentliga utlåtande, har icke på ringaste sätt blifvit motiveradt, utan har såsom ett blott kategoriskt omdöme sjelf blifvit inflickadt bland motiverna för Utskottets slutliga hemställan. Det är ett sådant förfaringssätt, som jag i allmänhet anser obehörigt utaf Rikets Ständers Utskott i fråga om framställningar, gjorda af folkets representanter, men synnerligen icke kan gilla i en så högst vigtig fråga, som den, om Konungens rådgifvare iakttagit Rikets sannskyldiga nytta, vid hvilken frågas besvarande det synes såsom hade Utskottet bort åtminstone i någon mån upptaga till granskning och motiveradt bedömande de skäl, som för den anföras. Om denna åsigt är riktig, så borde ock de grunder, som anfördes i anmärknings-memorialet, hafva blifvit bemötta med annat, än ett naket kategoriskt omdöme.

Då emellertid Utskottet nu icke andragit något skäl för sitt egentliga utlåtande, att den anmärkta åtgärden icke är af sådan beskaffenhet, att å densamma, betraktad ensam för sig, kan grundas ett omdöme, huruvida Stats-Rådets ledamöter uti deras rådslag icke iakttagit Rikets sannskyldiga nytta, så kan jag icke heller biträda den på detta utlåtande grundade hemställan, att ifrågavarande framställning icke må till någon Rikets Ständers åtgärd föranleda, utan anser, att de skäl, som i det vid remissen fogade anmärknings-memorialet anfördes, och hvilka qvarstå ovederlagda, gifva fullgiltig anledning

> att för Rikets Ständer, enligt Riksdags-Ordningen § 29 mom. 2, tillkännagifva, det Konungens rådgifvare hafva icke iakttagit Rikets sannskyldiga nytta, då de den 4 sistlidne Maj underlåtit att afstyrka Hans Maj:t Konungens nådiga beslut att i adligt stånd upphöja åtskilliga personer;

hemställande, på denna grund, att Rikets Ständer måtte pröfva,

> huruvida rikets väl kan kräfva, att de hos Konungen anmäla sin önskan, att han ville utur Stats-Rådet och från embetet skilja den eller dem, som uti ifrågavarande regerings-beslut deltagit, och mot hvilka anmärkning blifvit gjord."

I denna reservation har Riksdags-fullmägtigen *Carl Casper Nettelbladt* från Stockholms län instämt.

№ 55.

Ank. till Exp.-Utsk. den 30 Juli 1860, kl. 7 e. m.

Memorial till Rikets Ständer, med voterings-propositioner, rörande det uti Konstitutions-Utskottets Memorial N:o 38 framställda förslag till ändring i Riksdags-Ordningens föreskrifter om Preste-Ståndets representations-rätt.

Sedan Konstitutions-Utskottets, uti Memorialet N:o 38 framställda, förslag till ändring i Riksdags-Ordningens föreskrifter om Preste-Ståndets representations-rätt, blifvit af Borgare- och Bonde-Stånden antaget att hvila till grundlagsenlig behandling vid nästa riksdag, men af Ridderskapet och Adeln samt Preste-Ståndet till Konstitutions-Utskottet åter hänvisadt med särskilda anmärkningar emot förslaget, hvilka förklarats utgöra hvartdera Ståndets gemensamma tanke; och Utskottet, som ansett någon sammanjemkning emellan dessa skiljaktiga meningar icke kunna ega rum, uti Memorialet N:o 49, dels detta förhållande hos Rikets Ständer anmält, med inbjudning till Ridderskapet och Adeln samt Preste-Ståndet att sig efter de öfriga Stånden foga, dels ock, för den händelsen, att inbjudningen icke antoges, och frågan således komme i det skick, att dess afgörande blefve beroende på omröstning i Förstärkt Konstitutions-Utskott, hemställt till Ridderskapet och Adeln samt Preste-Ståndet om icke de, hvar för sig, täcktes verkställa en sådan redaktion af sina särskilda meningar, att dessa kunde oförändrade intagas uti de blifvande voteringspropositionerna; så hafva, enligt hvad till Utskottet ankomna utdrag af samtliga Riks-Ståndens Protokoll för den 18, 20 och 21 innevarande månad utvisa, Borgare- och Bonde-Ståndet lagt Memorialet N:o 49 till handlingarne, samt Ridderskapet och Adeln äfvensom Preste-Ståndet, med afslag å den gjorda inbjudningen, att sig efter de öfriga Stånden foga, upprättat följande förslag till redaktions-förändringar i öfverensstämmelse med sina förut uttalade gemensamma tankar, nemligen:

Ridderskapet och Adeln: att 13 och 16 §§. Riksdags-ordningen böra erhålla denna lydelse:

§ 13.

1:o Jemte Erke-Biskopen, Biskoparne och Pastor Primarius i Stockholm, hvilka af Konungen till riksdagen kallas, välje hvarje *Stifts Kyrkoherdar samt de ordinarie Lärare vid Stiftets Elementar-läroverk, hvilka för sina befattningar ega presterlig befordringsrätt, gemensamt och inom sig, på sätt de öfverenskomma, följande antal Ledamöter i Preste-Ståndet, nemligen för:* Upsala stift *Sex*, Stockholms stad *Fyra*, Linköpings stift *Sex*, Skara *Fem*, Strengnäs *Fem*, Westerås Fem, Wexiö *Fyra*, Lunds *Sex*, Göteborgs *Fyra*, Calmar Två, Carlstads Två, Hernösands *Fyra* och Gottlands Två. Komministrarne — — — — Fullmägtig.

2:o Universiteten — — — riksdagsmanna-underhåll.

§ 16.

Underlåter något *Stift*, Universitet, Stad — — — den omkostnad, som ett annat och jemlikt *Stift*, Universitet, Stad — — — Ståndets kassa.

Preste-Ståndet har sammanfattat sin gemensamma tanke uti följande förslag till ändring uti

Riksdags-Ordningen.

§ 13.

1:o Jemte Erke-Biskopen — — — och Gottlands Två. *Öfrige Prester uti hvarje Stift, äfvensom i Stockholm, så vidt de ordinarie beställning innehafva, vare berättigade, om de det åstunda, att, inom sig, välja en Fullmägtig.*

2:o Universiteten — — — riksdagsmanna-underhåll.

3:o *De vid rikets allmänna Elementar-läroverk på ordinarie Stat anställde Lärare, som i och för sina befattningar ega presterlig befordrings-rätt, men icke innehafva pastorat, skola utse Fem Riksdagsmän i Preste-Ståndet, sålunda, att Lärarne inom hvarje af här nedan bestämda valdistrikt ibland sig, på sätt de inom distriktet öfverenskomma, välja en Fullmägtig. Valdistrikten äro, det första: Upsala och Hernösands stift; det andra: Stockholms stad och Westerås stift; det tredje: Linköpings, Strengnäs och Gottlands stift; det fjerde: Skara, Göteborgs och Carlstads stift; det femte: Wexiö, Lunds och Calmar stift. Valens verkställande ombesörjes inom hvarje distrikt skiftesvis af ett af dess Konsistorier, i den följd stiften här ofvan nämnas.*

4:o *Läkare, hvilka, genom aflagd licentiat-examen, blifvit till läkarekonstens utöfvande behörigen legitimerade, skola inom sig utse till Riksdagsmän i Preste-Ståndet Fyra Fullmäktige, hvilka ej till annat Riks-Stånd höra, och med iakttagande föröfrigt af hvad 17 och 18 §§ innehålla. Med valen förhålles sålunda, att Sundhets-Kollegium kallar, inom den tid, som fastställd är för Riksdagsmannavals förrättande, vederbörande Läkare inom Riket att, på utsatt dag, till vals anställande inför Kollegium sammanträda, hvarvid en hvar, antingen personligen eller genom befullmägtigadt ombud, men alltid med slutna sedlar, så beskaffade, som i 71 § innehålles, väljer inom Korpsen Fyra medlemmar till Fullmägtige i Preste-Ståndet.*

§ 16.

Underlåter *Valfördelning* att *Riksdagsman* ställa, vare förfallen till det vite. Ståndet pröfvar skäligt utsätta; skolande — — — Ståndets kassa.

§ 19.

Förmenar någon väljande, eller som under omröstning kommit, olagligheter vid ett riksdagsmannaval vara begångna, och vill deröfver klagomål anföra, äske då af Valförrättaren behörigt Protokolls-utdrag, hvilket sist inom nästa dags förlopp bör till klaganden utlemnas. Den klagande — — — blifvit förrättadt. Klagomål öfver val till Riksdagsmän af Preste-Ståndet ingifves för Stiften *och Elementar-läroverken* hos *det* Consistori*um*, som valet förrättat, *för Läkare-korpsen hos Sundhets-kollegium*, samt för Universiteten och Vetenskaps-akademien — — — — finnas utstakade.

§ 22.

Fullmagterna böra, för att vara gällande, lyda sålunda: "Till den lagtima (urtima) Riksdag, som i — — skall hållas — — — befullmägtigas härmed, efter föregånget ordentligt val, N. N. (för Preste-Ståndet ifrån N. N. Stift, Universitet, Akademi, *allmänna Elementar-läroverken inom N. N. Valdistrikt, eller Läkare-korpsen*): för Borgare-Ståndet — — — grundlagar." Fullmagterna underskrifvas: Preste-Ståndets, för Stiften, Universiteten och *allmänna Elementar-läroverken*, af *de* Konsistorier, *som valen förrättat, för Läkare-korpsen af Sundhets-Kollegium* och för Vetenskaps-Akademien af dess Preses, — — — — — — — — — — — — — — — förrättnings-stället, utlemna.

Då Riks-Stånden sålunda stadnat uti trenne från hvarandra skiljaktiga beslut, får Utskottet till skiljaktigheternas förening och beredande af slutligt utlåtande, genom omröstning i Förstärkt Konstitutions-Utskott, vördsamligen för Rikets Ständers ompröfvande öfverlemna följande

Voterings-propositioner.

1.

Den, som vill, att vid omröstning rörande Konstitutions-Utskottets, uti Memorialet N:o 38 framställda, af Borgare- och Bonde-Stånden godkända, förslag till ändring i Riksdags-Ordningens föreskrifter om Preste-Ståndets representations-rätt, såsom kontra-proposition skall uppställas, att det, såsom Ridderskapets och Adelns gemensamma tanke förklarade förslaget till ändring i 13 och 16 §§ Riksdags-Ordningen, bör blifva hvilande till grundlagsenlig behandling vid nästa riksdag, röste

Ja;

Den det ej vill, röste

Nej;

Vinner Nej, kommer att till contra-proposition vid omröstning i hufvudfrågan antagas att det, såsom Preste-Ståndets gemensamma tanka, framställda förslaget till ändring i 13, 16, 19 och 22 §§ Riksdags-Ordningen skall blifva hvilande till grundlagsenlig behandling vid nästa riksdag.

2.

a) *i den händelse att ja-propositionen i ofvanstående N:o 1 vinner.*

Den, som vill, att Konstitutions-Utskottets, i Memorialet N:o 38 framställda, af Borgare- och Bonde-Stånden godkända, förslag till ändring i Riksdags-Ordningens föreskrifter om Preste-Ståndets representations-rätt, skall blifva hvilande till grundlagsenlig behandling vid nästa riksdag, röste

Ja;

Den det ej vill, röste

Nej;

Vinner Nej, kommer det, såsom Ridderskapets och Adelns gemensamma tanke, förklarade förslaget till ändring i 13 och 16 §§ Riksdags-Ordningen, att blifva hvilande till grundlagsenlig behandling vid nästa riksdag.

b) *i den händelse att nej-propositionen i ofvanstående N:o 1 vinner.*

Den, som vill, att Konstitutions-Utskottets, i Memorialet N:o 38 framställda, af Borgare- och Bonde-Stånden godkända, förslag till ändring i Riksdags-Ordningens föreskrifter om Preste-Ståndets representations-rätt, skall blifva hvilande till grundlagsenlig behandling vid nästa riksdag, röste

Ja;

Den det ej vill, röste

Nej;

Vinner Nej, kommer det, såsom Preste-Ståndets gemensamma tanke, framställda förslag till ändring i 13, 16, 19 och 22 §§ Riksdags-Ordningen, att blifva hvilande till grundlagsenlig behandling vid nästa riksdag.

Stockholm den 26 Juli 1860.

№ 56.

Ank. till Exp.-Utsk. den 30 Juli 1860, kl. 7 e. m.

Memorial till Rikets Ständer, med anmälan om de i Förstärkt Konstitutions-Utskott verkställda omröstningar.

Förstärkta Konstitutions-Utskottet, som denna dag sammanträdt, för att, enligt 81 § Regerings-Formen, rösta öfver nedanstående vederbörligen godkända voterings-propositioner, får härmed vördsamligen anmäla utgången af dessa omröstningar.

Första Omröstningen.

(Memorialen N:ris 11, 21 och 36.)

Den, som vill, att det af Konstitutions-Utskottet i Memorialet N:o 11 framställda, af Ridderskapet och Adeln samt Preste- och Borgare-Stånden godkända, förslag till ändring i 15 § Riksdags-Ordningen, om hemmansegares representationsrätt, skall blifva hvilande till grundlagsenlig behandling vid nästa riksdag, röste

Ja;

Den det ej vill, röste

Nej;

Vinner Nej, är berörda grundlagsändrings-förslag förkastadt.

Omröstningen har utfallit med
Sextionio *Ja* och
Sex *Nej.*

Andra Omröstningen.

(Memorialen N:ris 13, 25 och 39.)

Den, som vill, att det af Konstitutions-Utskottet i Memorialet N:o 13 framställda, af Ridderskapet och Adeln samt Borgare- och Bonde-Stånden bifallna, förslag till ändring i 11 och 12 §§ Regerings-Formen, angående Stats-Rådets hörande öfver förbund med främmande makter, skall blifva hvilande till grundlagsenlig behandling vid nästa riksdag, röste

Ja;

Den det ej vill, röste

Nej;

Vinner Nej, är nämnda grundlagsändrings-förslag förkastadt.

Omröstningen har utfallit med
Fyratiotre *Ja* och
Tretiofyra *Nej.*

Tredje Omröstningen.

(Memorialen N:ris 14, 26 och 40.)

Den, som vill, att till grundlagsenlig behandling vid nästa riksdag skall hvila det af Konstitutions-Utskottet i Memorialet N:o 14 afgifna, af Ridderskapet och Adeln samt Preste- och Bonde-Stånden godkända, förslag till den ändring i

21 §

21 § Riksdags-Ordningen, att orden: *"i hvilket sednare fall frågan, om den är klar "och tydlig, hos Ståndet afgöres, men, då nödiga upplysningar saknas, till laglig åtgärd "förvises;"* utbytas emot följande ord: *"ägande Ståndet, så vida frågan är klar och "tydlig samt icke förut blifvit, i den ordning 19 § bestämmer, afgjord eller är beroende "på pröfning af någon utaf de i samma § omförmälda myndigheter, att densamma "afgöra; men om nödiga upplysningar saknas, till laglig åtgärd förvisa,"* röste

Ja;

Den det ej vill, röste

Nej;

Vinner Nej, är förslaget om nämnda grundlagsändring förkastadt.
Omröstningen har utfallit med

Fyratiosex *Ja* och
Tretioen *Nej.*

Fjerde Omröstningen.

(Memorialen N:ris 15, 27 och 41.)

Den, som vill, att den af Konstitutions-Utskottet i Memorial N:o 15 föreslagna, af Ridderskapet och Adeln samt Borgare- och Bonde-Stånden godkända, ändring i 28 § Regerings-Formen, att till vissa beställningar må kunna utnämnas bekännare af annan troslära, än den rena evangeliska, skall hvila till grundlagsenlig behanling vid nästa riksdag, röste

Ja;

Den det ej vill, röste

Nej;

Vinner Nej, är berörda grundlagsändrings-förslag förkastadt.
Omröstningen har utfallit med

Femtio *Ja* och
Tjugusju *Nej.*

Femte Omröstningen.

(Memorialen N:ris 16, 28 och 42.)

Den, som vill, att det af Konstitutions-Utskottet, uti dess Memorial N:o 16 afgifna, af Ridderskapet och Adeln samt Borgare- och Bonde-Stånden godkända, förslag till den ändring i 18 § Rikdags-Ordningen, att mosaiske trosbekännare må erhålla rättighet att deltaga i Riksdagsmannaval skall blifva hvilande till grundlagsenlig behandling vid nästa riksdag, röste

Ja;

Den det ej vill, röste

Nej;

Vinner Nej, är berörda grundlagsändrings-förslag förkastadt.
Omröstningen har utfallit med

Fyratiofem *Ja* och
Tretiotvå *Nej.*

Sjette Omröstningen.

(Memorialen N:ris 17, 29 och 43.)

Den, som vill, att det af Konstitutions-Utskottet uti Memorialet N:o 17 afgifna, af Borgare- och Bonde-Stånden godkända, förslag till den ändring i 5 § 3 momentet Tryckfrihets-förordningen, att hinder icke må vara för mosaiske trosbekännare, att kunna till Jurymän utses, skall hvila till grundlagsenlig behandling vid nästa riksdag, röste

Ja;

Den det ej vill, röste

Nej;

Vinner Nej, är nämnda grundlagsändrings-förslag förkastadt.
Omröstningen har utfallit med

Tretiosex *Ja* och
Fyratioen *Nej.*

Sjunde Omröstningen.

(Memorialen N:ris 19, 30 och 44.)

Den, som vill, att vid omröstning rörande Konstitutions-Utskottets, uti dess Memorial N:o 19 framställda, af Bonde-Ståndet godkända, förslag till den ändring i 53 § Riksdags-Ordningen, att beslut ej må af något Stånd fattas, derest icke minst tretio ledamöter tillstädes äro, — såsom kontra-proposition skall uppställas, att, i enlighet med Borgare-Ståndets gemensamma tanke, till grundlagsenlig behandling vid nästa riksdag bör hvila det förslaget, att till 53 § Riksdags-Ordningen tillägges ett nytt moment af följande lydelse: *"Ej må af något Stånd beslut fattas, "derest icke minst en tredjedel af ett Riks-Stånds vid Riksdagen närvarande Ledamöter "tillstädes äro,"* röste

Ja;

Den det ej vill, röste

Nej;

Vinner Nej, kommer att till kontra-proposition vid omröstning i hufvudfrågan antagas Ridderskapet och Adelns samt Preste-Ståndets gemensamma tanke, att Konstitutions-Utskottets berörda grundlagsändrings-förslag bör förkastas.

Omröstningen har, efter öppnande af den förseglade sedeln, utfallit med

Fyratio *Ja* och
Tretionio *Nej.*

Åttonde Omröstningen.

(Memorialen N:ris 19, 30 och 44.)

Den, som vill, att Konstitutions-Utskottets i Memorialet N:o 19 framställda, af Bonde-Ståndet godkända, förslag till den ändring i 53 § Riksdags-Ordningen, att beslut ej må af något Stånd fattas, derest icke minst tretio ledamöter tillstädes äro, — skall hvila till grundlagsenlig behandling vid nästa riksdag, röste

Ja;

Den det ej vill, röste

Nej;

Vinner Nej, kommer, i enlighet med Borgare-Ståndets gemensamma tanka, att hvila till grundlagsenlig behandling vid nästa riksdag det förslaget, att till 53 § Riksdags-Ordningen tillägges ett nytt moment, så lydande: "*Ej må af något Stånd beslut fattas, "derest icke minst en tredjedel af ett Riks-Ständs vid Riksdagen närvarande Ledamöter "tillstädes äro.*"

Omröstningen har utfallit med

Femtiofem *Ja* och
Tjugutre *Nej.*

Nionde Omröstningen.

(Memorialen N:ris 33 och 46.)

Den, som vill, att det af Konstitutions-Utskottet uti Memorialet N:o 33 framställda, af Preste- och Bonde-Ståndens bifallna, förslag till ändring i 14 § 1 momentet Riksdags-Ordningen, skall blifva hvilande till grundlagsenlig behandling vid nästa riksdag, röste

Ja;

Den det ej vill, röste

Nej;

Vinner Nej, är berörda grundlagsändrings-förslag förkastadt.

Omröstningen har utfallit med

Fyratioåtta *Ja* och
Tretio *Nej.*

Tionde Omröstningen.

(Memorialen N:ris 34 och 47.)

Den, som vill, att det af Konstitutions-Utskottet, uti Memorialet N:o 34 framställda, af Bonde-Ståndet godkända, förslag till tillägg i 73 § Riksdags-Ordningen, angående förstärkning af Sammansatt Utskott, skall blifva hvilande till grundlagsenlig behandling vid nästa riksdag, röste

Ja;

Den det ej vill, röste

Nej;

Vinner Nej, är nämnda grundlagsändrings-förslag förkastadt.
Omröstningen har utfallit med

Tretiofyra *Ja* och
Fyratiofyra *Nej.*

Elfte Omröstningen.

(Memorialen N:ris 35 och 48.)

Den, som vill, att det af Konstitutions-Utskottet, uti Memorialet N:o 35 framställda, af Borgare- och Bonde-Ståndenen godkända, förslag till åtskilliga ändringar i Riksdags-Ordningen, angående Ridderskapet och Adelns representationsrätt, skall blifva hvilande till grundlagsenlig behandling vid nästa riksdag, röste

Ja;

Den det ej vill, röste

Nej;

Vinner Nej, är nämnda grundlagsändrings-förslag förkastadt.
Omröstningen har utfallit med

Fyratiotre *Ja* och
Tretiofem *Nej.*

Tolfte Omröstningen.

(Memorialen N:ris 32, 45 och 50.)

Den, som vill, att Konstitions-Utskottets, uti Memorialet N:o 32 framställda, af Ridderskapet och Adeln samt Borgare- och Bonde-Stånden godkända, förslag till ändring i 14 § 3 momentet Riksdags-Ordningen, skall blifva hvilande till grundlagsenlig behandling vid nästa riksdag, röste

Ja;

Den det ej vill, röste

Nej;

Vinner

Vinner Nej, är berörda grundlagsändrings-förslag förkastadt.
Omröstningen har utfallit med
Fyratiofyra *Ja* och
Tretiofyra *Nej*.

Stockholm den 30 Juli 1860.

På Höglofl. Ridderskapet och Adelns vägnar:
Carl G. Mörner.

På Vällofliga Borgare-Ståndets vägnar:
F. A. Rinman.

På Högvördiga Preste-Ståndets vägnar:
Th. Wensjoe.

På Hedervärda Bonde-Ståndets vägnar:
Joh. Persson.

G. Cederschiöld.

STOCKHOLM, tryckt hos A. L. NORMAN, 1860.

№ 57.

Ank. till Exp.-Utsk. den 10 Aug. 1860, kl. 1 e. m.

Memorial till Rikets Ständer, med förslag till ändring i 14 § 5 momentet Riksdags-ordningen, angående Bruksägares representations-rätt.

I anledning af en utaf Ledamoten i Borgare-Ståndet Herr *C. F. Wærn*, väckt motion om ändring uti Riksdags-ordningens föreskrifter, i 14 § 5 momentet, rörande Bruksägares representations-rätt, har Konstitutions-Utskottet till närmare granskning företagit detta lagrum; Och dervid funnit, att de bestämmelser, som vid lagens antagande voro gällande i fråga om bergsbruks-rörelsen, derefter undergått stora och betydliga förändringar. Till en början har nemligen frihet i kol- och tackjerns-handeln blifvit medgifven, hvarigenom den väsendtliga grunden till skilnad emellan bergshandteringen inom och utom tackjerns-bergslag upphört. Vidare, och enär bergshandteringen och de näringar i allmänhet, hvilka afse förädling af mineralrikets alster, icke syntes böra vara underkastade särskilda inskränkningar eller andra föreskrifter för rörelsens bedrifvande, än dem, som gällde för likartade näringar, har Kongl. Maj:t, den 29 September 1859, låtit utfärda nådig Förordning, angående utsträckt frihet för bergshandteringen. Denna Förordning, som upphäfver förut gällande Hammarsmeds- och Masmästare-ordningar, äfvensom Kongl. Förordningen den 27 April 1846, angående stångjerns-smidet och den gröfre jernförädlingen, med flera äldre föreskrifter, — stadgar uti 1 §, att masugnar eller hyttor, stångjernsbruk, manufakturverk och alla andra inrättningar, som afse tillgodogörande eller förädling af mineralrikets alster och ej äro såsom handtverkerier att anse, skola, i afseende å vilkoren för rörelsens utöfning, hänföras till fabriker och således, utan inskränkning i fråga om tillverkningsbelopp eller arbetsmethod, vara underkastade de stadganden, som angäende fabrikers anläggning och drifvande, äfvensom beträffande der anställde arbetare, äro i allmänhet gällande; dock att anmälan om anläggningen bör ske hos Bergs-öfverstyrelsen, som tillståndsbevis utfärdar samt derom underrättar Bergmästaren, jemte vederbörande Landshöfding eller Magistrat. Derjemte förklaras, att vid redan behörigen anlagde verk af ifrågavarande beskaffenhet må rörelsen, med den frihet ofvan är nämnd, utan särskild anmälan eller tillstånd ut-

öfvas. Och innehåller 2 §, att, i öfverensstämmelse med föreskrifterna i 1 § och till följd af den frihet, som sålunda blifvit medgifven jemväl för tackjerns-tillverkningen, komme den skyldighet till blåsning i hytta eller masugn, som dittills ansetts åligga bergsmansjorden, att upphöra och hyttelagen inom tackjernsbergslagen att icke vidare utgöra tvungna föreningar, hvadan lotter i hyttorna kunde äfven utan sammanhang med bergsmansjord förvärfvas och innehafvas.

Till följd af denna nya lagstiftning om bergshandteringen, har samma näring ifrån att vara privilegierad, blifvit helt och hållet fri; men derigenom har jemväl i annat hänseende åstadkommits en rubbning, som icke var afsedd. För närvarande är nemligen representations-rätt uti Borgare-Ståndet tillerkänd dels fjerdepartsägare i Fahlu bergslag, dels ock öfriga bergsbruken; och vid bestämmandet af hvilka bruk, som böra under detta sednare uttryck inbegripas, säger Riksdags-ordningen det vara *"alla af Styrelsen öfver bergverken privilegierade inrättningar till förädling af mineral-"rikets produkter."* Då numera icke vidare erfordras något privilegium för anläggandet af hvilket bergsbruk som helst, och äfven de från äldre tider befintliga bruken icke kunna anses såsom grundade på privilegier, skulle, efter en sträng tillämpning af Riksdags-ordningens ordalydelse, kunna påstås, att bergsbruken icke heller ägde rätt att sända Riksdags-fullmägtige. Genom en dylik tillämpning af Grundlagens berörda stadgande, komme afsigten med detsamma att helt och hållet förfelas. Den oegentlighet, som sålunda uppkommit genom förändring i vilkoren för rättigheten till bergsbrukshandteringens utöfvande, torde böra, så snart ske kan, undanrödjas; och Grundlagens stadgande återföras till en sådan öfverensstämmelse med öfriga gällande föreskrifter, som förut dem emellan egt rum. Utskottet har derföre trott sig böra föreslå den ändring i 14 § 5 momentet Riksdags-ordningen, att dennas bestämmelser om berörde bergsbruk blefve fullt enliga med hvad ofvanåberopade Kongl. Förordning innehåller.

En annan anmärkning träffar sjelfva grunden för röstberäkningen vid utöfvande af den bergsbruken tillerkända rätt att välja Riksdagsmän. Enligt nu gällande föreskrifter i berörda Grundlagsrum, bestämmes den, när riksdag inträffar, efter värdet af förra årets tillverkning; och detta värde beräknas, för jerntillverkningen, efter det för Hammarskattsjernet årligen bestämda pris, och för annan tillverkning, efter det medelpris, hvartill Kongl. Maj:t och Kronan försäljer den deraf in natura utgående tionde eller skatt, samt, i fall någon af dessa förädlingar icke skulle kunna hänföras till någotdera värdet, efter det i hufvudstaden allmänt gångbara pris. Hvad särskildt jerntillverkningen beträffar, kan berörda beräkningssätt icke vidare tillämpas, ifall det af Rikets Ständer under innevarande riksdag fattade beslut om Hammarskattens upphörande kommer till verkställighet. Då nu Rikets Ständer jemväl beslutat att bergsbruken, i stället för den hittills utgående tionde eller skatt in natura, endast skola erlägga bevillning af inkomst, har Utskottet trott sig böra föreslå den ändring i merberörda lagrum, att Bruksägarnes rösträtt vid riksdagsmannaval beräknas efter storleken af erlagd bevillning för inkomst af rörelsen. Genom en sådan ändring komme ett och samma röstberäkningssätt att gälla alla olika slags bergsbruk.

Då Utskottet föreslår en dylik förändring i grunden för röstberäkningen, har Utskottet icke förbisett, att den olägenhet, som hittills egt rum och väckt mera allmänt klander, eller att en enda större Bruksägare möjligen kunde ensam tillsätta Riksdagsman uti sitt valdistrikt, fortfarande komme att qvarstå. Ehuru Utskottet ansett ett missförhållande förefinnas härutinnan, har Utskottet dock icke, uti denna framställning, som egentligen blott afser sådana ändringar, hvilka af nödvändighe-

tens kraf äro påkallade, velat intaga andra, om hvilkas större eller mindre befogenhet meningarne kunna vara delade, och hvilka möjligen kunde förhindra framgången af de verkligen nödvändiga ändringarne. För att dock i någon mån till mötes gå yrkandet om ändring i berörda afseende, har Utskottet trott sig böra i sitt förslag intaga den föreskrift, att, i händelse de valberättigade inom något valdistrikt öfverenskomma om ändring i valsättet, sådan ändring må kunna ske, derest Konungen, efter vederbörandes hörande, pröfvar skäligt densamma fastställa.

Slutligen har Utskottet jemväl fästat sin uppmärksamhet på ordningen för bergsbrukens indelning i valdistrikt, och hvilken verkställes vid hvarje inträffande riksdag sålunda, att sedan summan af alla tillverkningarnes sammanräknade värden blifvit utrönt, samt huru stort värde, i följd deraf, svarar emot en Fullmägtig, fördelas bergsbruken i fem valdistrikt, afpassade efter orternas lägen och så att, i det närmaste, ett på tillverkningsvärdet grundadt, mot en Fullmägtig svarande, röstetal må inom hvarje valdistrikt finnas. Till följd af dessa föreskrifter äro valdistrikterna underkastade ständiga förändringar och samma fördelning kan svårligen äga bestånd för två riksdagar. En enda Bruksägares dödsfall, konkurs eller upphöjande i adeligt stånd kan vålla en väsendtlig förändring i alla distriktenas indelning. Såsom exempel på huru ombytlig denna fördelning kan vara, har motionären anfört, att norra Dalslands Bruksägare röstat gemensamt en gång med Wermlands Bruksägare i Carlstad, en annan gång med Nerikes uti Örebro samt en tredje gång med Smålands i Jönköping; att de vid sista tillfället kände knappast till namnet någon enda af sina medväljande; samt att den, som vid valet utsågs till Riksdagsman, lär hafva varit för valmännen i norra Dalsland fullkomligt okänd. Valmännen kunna dessutom icke på förhand beräkna till hvilket distrikt de komma att vid en stundande riksdag hänföras, utan erhålla derom kunskap först en ganska kort tid före valet, så att de icke hinna att derunder förvärfva sig kännedom om öfriga valmännen, i händelse de vid indelningen blifvit i distrikt förenade med mera aflägset boende Bruksägare. Orsaken till det sena kungörandet af distrikts-fördelningen ligger uti de vidlyftiga uppgifter och beräkningar, som måste föregå fördelningen och hvilka icke tidigare kunna afslutas. Då sådana omkastningar och tätare ombyten i valdistrikten icke kunna vara annat än högst menliga, har Utskottet ansett sig böra framställa förslag till en ändring i nu gällande föreskrifter, som kunde medföra en större kontinuitet och varaktighet, utan att likväl utesluta möjligheten af jemkning derutinnan, i händelse sådant komme i framtiden att erfordras.

I betraktande af hvad sålunda anfördt blifvit, har Utskottet funnit sig uppmanadt, att till Rikets Ständers beprövande vördsamt öfverlemna följande förslag till ändring i

Riksdags-Ordningen.

§ 14.

(Nuvarande lydelse.)

5:o Utom Fahlu Bergslag, äge ock de öfrige Bergsbruken, hvarunder inbegripas alla *af Styrelsen öfver Bergverken privilegierade* inrättningar, till förädling af mineralrikets produkter, att, inom sig, till Borgare-Ståndet utse Fem Fullmägtige,

(Den föreslagna lydelsen.)

5:o Utom Fahlu Bergslag, äge ock de öfrige Bergsbruken, hvarunder inbegripas alla inrättningar till förädling af mineralrikets produkter *och som ej äro att anse såsom handtverkerier*, att, *fördelade uti Fem valdistrikt*, — — — — — — — — —

som ej till annat Riks-Stånd höra, och ej någon beställning i rikets tjenst innehafva, och hvarvid, med förbehåll af den, i 18 §, alla christna trosförvandter tillerkända valrätt, i öfrigt ingen må välja, om han ej valbar är. Med valen förhålles sålunda, att *Styrelsen öfver Bergverken bör, när riksdag inträffar*, uppgöra grunderna för denna representations-rätt, efter *värdet af förra årets tillverkning, beräknadt för jerntillverkningen, efter det för Hammarskattsjernet årligen bestämda pris, och, för annan tillverkning, efter det medelpris, hvartill Kongl. Maj:t och Kronan försäljer den deraf in natura utgående tionde eller skatt, samt, i fall någon af dessa förädlingar icke skulle kunna hänföras till någotdera värdet, efter det i hufvudstaden allmänt gångbara pris. Sedan summan af alla tillverkningarnes sammanräknade värden härigenom blifvit utrönt, samt huru stort värde, i följd deraf, svarar mot en Fullmägtig, fördeles Bergsbruken i Fem valdistrikt, afpassade efter orternas lägen, och så, att, i det närmaste, ett på tillverkningsvärdet grundadt, mot en Fullmägtig svarande, röstetal må inom hvarje valdistrikt finnas.* Valen skola ske inför den Magistrat inom valdistriktet, som *Styrelsen öfver Bergverken*, genom Konungens Befallningshafvande i länet, derom anmodar, och å den dag, som för hvarje valdistrikt, af samma Styrelse, härtill utsättes och, genom dess försorg, inom distriktet allmänneligen kungöres; Börande Styrelsen, tidigt före valet, låta tillställa den inom hvarje distrikt valförrättande Magistraten behörig längd öfver alla inom distriktet valberättigade, samt hvars och ens röstetal, utfördt i Riksdaler, *efter tillverkningsvärdet:* Och må ingen å denna längd upptagas, som icke, minst tre år före den dag, då Riksens Ständer, *enligt Riksdags-kallelsen*, skola sammanträda, varit Bruksägare i Riket, eller der idkat annan sådan näring, som hörer till förädlingen af mineralrikets produkter. De väljande, som, genom förenämnde Kungörelse, till valförrättningen kallas, afgifve sina röster, *efter Riksdalertalet af deras*

— — — — — — Med valen förhålles sålunda, att *Bergs-öfverstyrelsen skall, när val böra ske*, uppgöra grunderna för denna representations-rätt, efter *helt Riksdalerstal af det belopp, hvar och en af de väljande sednast uti bevillning för sin inkomst af rörelsen erlagt. Kunnande likväl ändring uti detta valsätt ega rum, då de valberättigade inom något distrikt om sådan ändring öfverenskomma och Konungen, efter vederbörandes hörande, finner skäl densamma fastställa; och böra i fråga om sådan ändring rösterna beräknas efter bevillnings-beloppen på sätt nyssberördt är. Bergs-öfverstyrelsen åligger att upprätta förslag till distriktsfördelningen, afpassad efter orternas lägen och så att i det närmaste ett lika bevillningsbelopp belöper sig å hvarje valdistrikt; hvarefter Kongl. Maj:t, efter vederbörandes hörande, fördelningen fastställer. Skulle, till följd af förändrade förhållanden, ändring i distrikts-fördelningen finnas nödig, förhålles dermed, som nu är sagdt.* Valen skola ske inför den Magistrat inom valdistriktet, som *Bergs-öfverstyrelsen*, genom Konungens Befallningshafvande i länet derom anmodar — — — — — — — — — — —

— — — samt hvars och ens röstetal, utfördt i Riksdaler; och må — — — —

— — — då Riksens Ständer skola sammanträda, — — — — — — — — —

— — — kallas, afgifve sina röster, antingen personligen — — — — — — —

tillverknings-summor, antingen personligen, eller medelst befullmägtigade Ombud, men alltid med slutna sedlar, så beskaffade, som i 71 § stadgas: Och röste hvarje väljande blott på En i distriktets vallängd uppförd Person; hvadan ock denna längd bör, före valet, till de väljandes efterrättelse uppläsas.

— — — — — — — — — efterrättelse uppläsas.

Stockholm den 10 Augusti 1860.

Herrar Doktorer *T. Wensioe* och *J. Collén* hafva anmält, att de icke öfvervarit beslutets fattande.

№ 58.

Ank. till Exp.-Utsk. den 10 Aug. 1860, kl. 1 e. m.

Memorial till Rikets Ständer, med förslag till ändring i 14 § 4 och 5 momenten Riksdags-ordningen.

Ifrån den rätt till representation i Borgare-Ståndet, som enligt ofvannämnda lagrum är medgifven, dels Fjerdepartsägare i Fahlu Bergslag och dels ägare af andra Bergsbruk, är undantag gjordt för dem, som till annat Riks-Stånd höra eller beställning i rikets tjenst innehafva. Då en dylik inskränkning icke blifvit gjord för näringsidkare inom städerna, samt det förslag till upphäfvande af det i 3 momentet af 14 § Riksdags-ordningen intagna stadgande derom, att valrätt och valbarhet till Riksdagsman i Borgare-Ståndet ej tillkommer den ägare af hus och tomt, eller den ägare och innehafvare af stadsjord, som Frälseman är eller till Preste-Ståndet hörer, — hvilket Konstitutions-Utskottet uti Memorialet N:o 32 till Rikets Ständer afgifvit, blifvit antaget att hvila till grundlagsenlig behandling vid nästa riksdag; får Konstitutions-Utskottet, under åberopande af de skäl, som blifvit andragna i nämnda Memorial, till Rikets Ständers ompröfning vördsamt hemställa följande förslag till ändring i

Riksdags-ordningen.

§ 14.

(Nuvarande lydelse.)	(Den föreslagna lydelsen.)
4:o Fjerdeparts-ägare i Fahlu Bergslag äga att inom sig till Riksdagsman i Borgare-Ståndet utse En Fullmägtig, *som icke till annat Riks-Stånd hörer och ej någon beställning i rikets tjenst innehafver.* Valet verkställes — — — — — — — — — — inom länet bosatt.	4:o Fjerdeparts-ägare i Fahlu Bergslag äga att inom sig till Riksdagsman i Borgare-Ståndet utse En Fullmägtig. Valet verkställes — — — — — — — — — — — inom länet bosatt.
5:o Utom Fahlu Bergslag äge ock de öfriga Bergsbruken, hvarunder — — — att, inom sig till Borgare-Ståndet utse Fem Fullmägtige, *som ej till annat Riks-Stånd höra, och ej någon beställning i rikets tjenst innehafva, och hvarvid, med förbehåll af den, i 18 §, alla christna trosförvandter tillerkända valrätt, i öfrigt ingen må välja, om han ej valbar är.* Med valen förhålles sålunda — — — — — — — — — — — efterrättelse uppläsas.	5:o Utom Fahlu Bergslag, äge ock de öfriga Bergsbruken, hvarunder — — — att inom sig till Borgare-Ståndet utse Fem Fullmägtige. Med valen förhålles sålunda — — — — — — — — — — — efterrättelse uppläsas.

Stockholm den 10 Augusti 1860.

Reservationer:

af Herr Doktor *C. H. Rundgren*, Herr Kontrakts-prosten *E. M. Tegnér* och Herr Kyrkoherden *E. Bergman*.

Derjemte hafva Herrar Doktorer *T. Wensioe* och *J. Collén* anmält att de icke varit i Utskottet tillstädes, då beslutet fattades.

№ 59.

Ank. till Exp.-Utsk. den 10 Aug. 1860, kl. 1 e. m.

Memorial till Rikets Ständer, i anledning af Riks-Ståndens beslut, rörande Konstitutions-Utskottets, uti Memorialet N:o 51 framställda, förslag till ändring i 1 § 11 momentet och 4 § 2 momentet Tryckfrihets-Förordningen.

Konstitutions-Utskottets, uti Memorialet N:o 51 framställda, förslag till ändring i 1 § 11 momentet och 4 § 2 momentet Tryckfrihets-Förordningen, om aflemnande af exemplar af tryckta arbeten, har, enligt hvad ankomna utdrag af samtliga Riks-Ståndens protokoll för den 28 nästlidne Juli och den 1 innevarande månad utvisa, blifvit af *Ridderskapet och Adeln* samt *Bonde-Ståndet* antaget att hvila till grundlagsenlig behandling vid nästa riksdag; men af de öfriga två Stånden till Utskottet åter hänvisadt:

af *Preste-Ståndet*, med förklarande såsom dess gemensamma tanke, att bland de verk och inrättningar, till hvilka, enligt den af Utskottet föreslagna förändrade lydelsen af 1 § 11 momentet af Tryckfrihets-Förordningen, exemplar af allt hvad som tryckes skola aflemnas, bör efter "*Kongl. Bibliotheket*" införas "*Riks-Arkivet*;" samt

af *Borgare-Ståndet*, med förklarande såsom Ståndets gemensamma tanke, att Tryckfrihets-Förordningens 1 § 11 moment och 4 § 2 moment borde erhålla en så lydande redaktion:

§ 1.

11:o Af allt, hvad som tryckes, *ehvad det är skrifter, plancher eller musikalier*, vare Boktryckaren pligtig att från upplagan aftaga och utan betalning aflemna *i Stockholm till Justitie-stats-expeditionen och i rikets öfriga städer till Justitie-Stats-ministerns på stället varande ombud* så många *fullständiga och felfria* exemplar, att Kongl. Bibliotheket och de under riket lydande universiteter erhålla ett hvardera, *hvilket aflemnande bör verkställas hvarje år i tvänne omgångar sålunda, att före slutet af Juni och December månad levereras, hvad under halfåret näst före det sista blifvit tryckt. Underlåter någon detta* etc.

§ 4.

2:o Till befrämjande af detta ändamål — — — sednare än *skrifter, musikalier och plancher* till försäljning eller spridande — — — förordnade ombud. Boktryckare — — —, som denna föreskrift *underlåter* — — — stadgadt är.

Utskottets ifrågavarande förslag har således blifvit i sin helhet antaget af två Stånd och delvis af de tvänne öfriga, i så måtto att Preste-Ståndet yrkat förändring i endast en omständighet, uti hvilken Borgare-Ståndet bifallit hvad Utskottet föreslagit; hvaremot sistnämnda Stånd afsett ändring i andra afseenden, der Utskottets framställning vunnit godkännande af de tre öfriga Stånden. Vid detta förhållande och då, enligt Utskottets uppfattning, Preste- och Borgare-Ståndens särskilda meningar, hvar för sig, äro af den beskaffenhet, att någon sammanjemkning emellan dem och de öfriga Ståndens icke kan verkställas; får Utskottet till Rikets Ständers grundlagsenliga behandling sådant vördsamt anmäla, med inbjudning till Preste- och Borgare-Stånden att sig efter de öfriga Stånden foga; och anser Utskottet sig, för den händelse att denna inbjudning icke antages och frågans afgörande således blifver beroende på omröstning i Förstärkt Konstitutions-Utskott, — böra till Rikets Ständers godkännande hemställa följande

Voterings-Propositioner:

1.

Den, som vill, att vid omröstning rörande Konstitutions-Utskottets, uti Memorialet N:o 51 framställda, af Ridderskapet och Adeln samt Bonde-Ståndet godkända, förslag till ändring i 1 § 11 momentet och 4 § 2 momentet Tryckfrihets-Förordningen, om aflemnande af exemplar af tryckta arbeten, — skall såsom kontraproposition uppställas antagande till grundlagsenlig behandling vid nästa riksdag af Utskottets förslag med den af Preste-Ståndet yrkade ändring, att i 1 § 11 momentet efter "*Kongl. Bibliotheket*" införes "*Riks-arkivet*"; röste

Ja;

den det ej vill, röste

Nej;

Vinner Nej, kommer såsom kontra-proposition i omförmälda omröstning rörande hufvudfrågan att ingå, det den af Borgare-Ståndet upprättade redaktion af 1 § 11 momentet och 4 § 2 momentet Tryckfrihets-Förordningen skall hvila till grundlagsenlig behandling vid nästa riksdag.

2.

a) i händelse Ja-propositionen i ofvanstående N:o 1 vinner.

Den,

Den, som vill, att Konstitutions-Utskottets, i Memorialet N:o 51 framställda, af Ridderskapet och Adeln samt Bonde-Ståndet godkända, förslag till ändring i 1 § 11 momentet och 4 § 2 momentet Tryckfrihets-Förordningen, om aflemnande af exemplar af tryckta arbeten, skall blifva hvilande till grundlagsenlig behandling vid nästa riksdag, röste

Ja;

Den det ej vill, röste

Nej;

Vinner Nej, antages att hvila till grundlagsenlig behandling vid nästa riksdag Utskottets berörda förslag med den af Preste-Ståndet yrkade förändring, att i 1 § 11 momentet Tryckfrihets-Förordningen efter "*Kongl. Bibliotheket*" införes "*Riksarkivet.*"

b) I händelse Nej-propositionen i ofvanstående N:o 1 vinner.

Den, som vill, att Konstitutions-Utskottets i Memorialet N:o 51 framställda, af Ridderskapet och Adeln samt Bonde-Ståndet godkända, förslag till ändring i 1 § 11 momentet och 4 § 2 momentet Tryckfrihets-Förordningen, om aflemnande af exemplar af tryckta arbeten, skall blifva hvilande till grundlagsenlig behandling vid nästa riksdag, röste

Ja;

Den det ej vill, röste

Nej;

Vinner Nej, kommer den af Borgare-Ståndet upprättade redaktion af 1 § 11 momentet och 4 § 2 momentet Tryckfrihets-Förordningen att hvila till grundlagsenlig behandling vid nästa riksdag.

Stockholm den 10 Augusti 1860.

Reservation

af Herr *F. A. Rinman*, som ansett att förslag till voterings-propositioner icke bort i sammanhang med inbjudningen framställas.

STOCKHOLM, tryckt hos A. L. NORMAN, 1860.

№ 60.

Ank. till Exp.-Utsk. den 11 Sept. 1860, kl. 12 midd.

Memorial till Rikets Ständer, i anledning af Riks-Ståndens beslut, rörande Konstitutions-Utskottets i Memorialet N:o 52 framställda förslag till ändring i 16 och 22 §§ Riksdags-ordningen.

Enligt hvad Konstitutions-Utskottet tillhandakomna utdrag af samtliga Riks-Ståndens protokoll för den 4 och 8 innevarande månad utvisa, har Utskottets, i Memorialet N:o 52 framställda förslag till ändring i 16 och 22 §§ Riksdags-ordningen, rörande vilkoren för valbarhet till riksdagsman, blifvit af Ridderskapet och Adeln samt Borgare- och Bonde-Stånden antaget att hvila till grundlagsenlig behandling vid nästa riksdag, men af Preste-Ståndet förkastadt; Och då således emellan Riks-Ståndens beslut förefinnes oförenlig skiljaktighet, får Utskottet sådant till Rikets Ständers grundlagsenliga behandling vördsamt anmäla, med inbjudning till Preste-Ståndet att sig efter de öfriga Stånden foga.

Derjemte och, för den händelsen att berörde inbjudning icke varder af Preste-Ståndet antagen och frågan således försättes i det skick, att dess afgörande blir beroende på omröstning i förstärkt Konstitutions-utskott, har Utskottet ansett sig böra till Rikets Ständers godkännande hemställa förslag till följande

voterings-proposition:

Den, som vill, att Konstitutions-Utskottets, i Memorialet N:r 52 framställda, af Ridderskapet och Adeln samt Borgare- och Bonde-Stånden godkända, förslag till ändring i 16 och 22 §§ Riksdags-ordningen, rörande vilkoren för valbarhet till riksdagsman, skall blifva hvilande till grundlagsenlig behandling vid nästa riksdag, röste

Ja;

den det ej vill, röste

Nej;

vinner Nej, är nämnda grundlagsändrings-förslag förkastadt.

Stockholm den 21 Augusti 1860.

№ 61.

Ank. till Exp.-Utsk. den 11 Sept. 1860, kl. 12 midd.

Memorial till Rikets Ständer, i anledning af Riks-Ståndens beslut, rörande det uti Konstitutions-Utskottets Memorial N:o 53 framställda förslag till ändringar i Regerings-formen och Riksdags-ordningen, om riksdags hållande hvarje år.

Genom protokolls-utdrag för den 11 nästlidne Augusti har Konstitutions-Utskottet erhållit del af samtliga Riks-Ståndens beslut, rörande Utskottets i Memorialet N:o 53 afgifna förslag till åtskilliga ändringar i Regerings-formen och Riksdags-ordningen, om riksdags hållande hvarje år, samt dervid inhemtat:

att *Bonde-Ståndet* antagit förslaget att hvila till grundlagsenlig behandling vid nästa riksdag;

att *Preste-Ståndet* förkastat förslaget;

att *Ridderskapet och Adeln* till Utskottet återhänvisat nämnda Memorial med förklarande såsom sin gemensamma tanke, att uti andra momentet af den föreslagna 109 § Regerings-formen borde efter orden: *"påföljande års Lagtima Riksdag"* införas orden: *"så framt ej, uppå proposition derom från Konungen, vid mellankommande "Urtima Riksdag annorlunda beslutas;"* samt

att *Borgare-Ståndet*, som dels lemnat utan anmärkning, dels till grundlagsenlig behandling vid nästa riksdag antagit Utskotttets förslag i öfrigt, till Utskottet återhänvisat följande delar af förslaget, med förklarande såsom sin gemensamma tanke, dels att uti 109 § 2 momentet Regerings-formen borde, i stället för orden: *"fortfare "den förra bevillningen intill påföljande års Lagtima Riksdag"* införas dessa ord: *"fortfare den förra bevillningen intill slutet af det år, under hvilket Rikets Ständer ny "bevillning till bestämdt belopp sig åtaga;"* dels att i första momentet 11 § Riksdags-ordningen, efter orden: *"Urtima Riksdagar"* borde tilläggas orden: *"såvida ej Ko-"nungen nya val förordnar,"* äfvensom att andra meningen i detta moment måtte begynnas med ordet: *"Valen,"* i stället för orden: *"Dessa val;"* dels ock att 22 § borde omarbetas, för att ställas i öfverensstämmelse med Ståndets beslut, angående 11 § 1 momentet Riksdags-ordningen.

Enligt 81 § Regerings-formen åligger det Konstitutions-Utskottet att Riks-Ståndens tankar till ett helt utlåtande i möjligaste måtto sammanjemka; men då Preste-Ståndet förkastat Utskottets förslag, hvilket åter blifvit af Bonde-Ståndet oförändradt antaget att hvila till grundlagsenlig behandling vid nästa riksdag, samt af Ridderskapet och Adeln äfvensom af Borgare-Ståndet till sina hufvudgrunder godkändt; så förefinnes emellan Ståndens gemensamma tankar oförenlig skiljaktighet,

hvilket förhållande Utskottet får till Rikets Ständers grundlagsenliga behandling vördsamt anmäla.

Ridderskapet och Adelns samt Borgare-Ståndets anmärkningar emot den af Utskottet föreslagna lydelsen af 109 § Regerings-formen, hafva det gemensamma mål, att medgifva Rikets Ständer rättighet att äfven vid urtima riksdagar kunna ny bevillning sig åtaga. Utskottet har, vid upprättandet af ifrågavarande grundlagsändrings-förslag, visserligen icke förbisett möjligheten deraf, att mellan lagtima riksdagar inträffade fall, som ovilkorligen kräfde anslående af medel till fyllande af behof, hvilka icke tålde uppskof till den lagtima riksdagen; men Utskottet hade trott att i dess förslag icke förefunnes hinder för Rikets Ständer att, då dylika fall inträffade, vid urtima riksdag anslå nödiga medel. Då det likväl nu visat sig att två Riks-Stånd hysa en från Utskottets skiljaktig uppfattning af föreskriftens rätta förstånd, och det är af stor vigt att olika tolkningar i detta afseende icke må kunna ega rum; så har Utskottet, för att undanrödja alla anledningar till missförstånd, ansett sig böra uppgöra en ny redaktion af nämnda lagrum. Dervid har Utskottet, som tror det särdeles bidraga till enkelhet och reda, om i grundlagarne vid fråga om en och samma sak alltid begagnas, så vidt möjligt är, samma uttryck, sökt lämpa den nya redaktionen efter de ordalag, som för närvarande finnas i 61 § Regerings-formen. Utskottet får således

till Rikets Ständers ompröfvande vördsamt hemställa följande förslag till förändrad lydelse af

Regerings-formen

§ 109.

Ej må Riksdag längre räcka än *Fyra* månader från den dag, då Konungen låtit om Statsverkets tillstånd och behof Riksens Ständer underrätta.

Der så oförmodadt hända skulle, att, vid *nämnda tids* utgång, Riksens Ständer icke hade Staten reglerat eller någon ny Bevillning till bestämdt belopp sig åtagit, *skola icke destomindre Riksens Ständer åtskiljas*, och fortfare den förra Bevillningen intill *slutet af det år*, *under hvars lopp ny Bevillning af Riksens Ständer fastställd blifver.* Är åter Bevillningens hela belopp bestämdt —

på sådan grund uppgöra och utfärda.

Urtima Riksdag må af Konungen upplösas när Han så för godt finner. Är sådan Riksdag församlad, då tiden för Lagtima Riksdag inträffar, upphöre den Urtima Riksdagen.

Den af Borgare-Ståndet yrkade förändring i 11 § Riksdags-ordningen, förutsätter en Konungens rättighet att Riksens Ständer åtskilja och förordna om nya representantval. En dylik rättighet förefinnes väl uti åtskilliga andra konstitutionela länder Regenten förbehållen; men då frågan om införandet af denna grundsats

äfven härstädes icke eger något oskiljaktigt samband med föremålet för förevarande förslag om riksdags hållande hvarje år, hvarför ock dessa tvänne frågor torde helst böra särskildt behandlas; så och då jemväl meningarne om berörda förhållandes lämplighet för vårt land, med dess egendomliga representationssätt, kunna vara i hög grad skiljaktiga; har Utskottet ansett sig icke böra biträda Borgare-Ståndets i denna del yttrade mening, hvilken dessutom icke är tillräckligt utvecklad och påkallar vida flera grundlags-ändringar, än den af Borgare-Ståndet antydda, uti 22 § Riksdags-ordningen. Utskottet får således

till Borgare-Ståndet hemställa, om icke detsamma ville låta denna, af annat Riks-Stånd ej biträdda, anmärkning förfalla.

Sedan Utskottet sålunda till den i grundlagen föreskrifna åtgärd upptagit hvad af Riks-Ständen emot Utskottets förslag blifvit anmärkt,

får Utskottet slutligen inbjuda Preste-Ståndet att uti de delar af förslaget, rörande hvilka anmärkning icke af något annat Stånd blifvit gjord, foga sig efter de öfriga Ständen, samt i de anmärkta delarne antaga förslaget, sådant det nu af Utskottet till Rikets Ständer öfverlemnas.

Stockholm den 10 September 1860.

STOCKHOLM, tryckt hos A. L. NORMAN, 1860.

№ 62.

Ank. till Exp.-Utsk. den 13 Sept. 1860, kl. 6 e. m.

Memorial till Rikets Ständer, i anledning af Riks-Ståndens beslut, rörande Konstitutions-Utskottets i Memorialet N:o 57 framställda förslag till ändring i 14 § 5 momentet Riksdags-ordningen.

Enligt hvad Konstitutions-Utskottet tillhandakomna utdrag af samtliga Riks-Ståndens protokoll för den 18 och 22 nästlidne Augusti utvisa, har Utskottets, uti Memorialet N:o 57 framställda, förslag till ändring i 14 § 5 momentet Riksdags-ordningen, angående Bruksegares representationsrätt, blifvit af *Ridderskapet och Adeln* samt *Preste-Ståndet* antaget att hvila till grundlagsenlig behandling vid nästa riksdag, men af de tvänne öfriga Ståndden till Utskottet åter hänvisadt:

af *Borgare-Ståndet*, med förklarande såsom Ståndets gemensamma tanke, att valrätt må tillkomma äfven andra fabriksegare å landet och att valdistriktens indelning må uti grundlagsparagrafen införas; och

af *Bonde-Ståndet*, med förklarande af den gemensamma tanke, att i förevarande grundlagsmoment måtte införas en förändring eller tillägg, hvarigenom uttryckes att bland egare eller innehafvare af inrättningar till förädling af mineralrikets produkter de, som hittills, enligt 15 § Riksdags-ordningen, hört till Bonde-Ståndet, icke må till Borgare-Ståndet hänföras.

Utskottet, hvars åliggande är att söka till ett helt Utlåtande sammanjemka Riks-Ståndens sålunda yttrade meningar, får, hvad först angår Borgare-Ståndets yrkande, att valrätt måtte tilläggas äfven andra fabriksegare å landet, tillkännagifva, att Utskottet redan vid innevarande riksdag till pröfning förehaft enahanda grundlagsändrings-förslag; men detsamma underkänt. Utskottet anser sig derföre nu icke kunna denna fråga återupptaga, helst densamma icke står i något oskiljaktigt samband med det af Utskottet framställda förslag; och torde vid sådant förhållande

Borgare-Ståndets anmärkning i denna del icke kunna till vidare åtgärd föranleda.

Hvad vidare beträffar Borgare-Ståndets gemensamma tanke, att distriktens indelning borde i grundlagsparagrafen intagas; så förekommer deremot, att till grund för en dylik indelning icke gerna kan läggas annat, än de förhållanden, som ega rum i den stund, då indelningen uppgöres; men som dessa förhållanden, särdeles sedan de nya föreskrifterna om vilkoren för rättigheten att idka bergsbruksrörelse tillkommit, äro underkastade ständiga förändringar, skulle en distrikts-indelning, huru än den verkställdes, påkalla jemkningar oftare, än som lämpligen kunde ske, i fall den vore kringgärdad med helgden af ett grundlagsbud; och får Utskottet derföre till Borgare-Ståndet hemställa

att det måtte frånträda sin berörda anmärkning.

Beträffande derefter Bonde-Ståndets gemensamma tanke, att i förevarande grundlags-moment måtte införas en förändring eller ett tillägg, hvarigenom uttrycktes, att bland egare eller innehafvare af inrättningar till förädling af mineralrikets produkter de, som hittills, enligt 15 § Riksdags-ordningen, hört till Bonde-Ståndet, icke må till Borgare-Ståndet hänföras; så torde härvid böra bemärkas, att denna anmärkning träffar ett ämne, som icke vidröres uti Utskottets ofvannämnda förslag, hvilket alldeles icke åsyftar att åstadkomma någon ändring i de föreskrifter, som för närvarande gälla representationsrätten i Bonde-Ståndet. Berörda anmärkning är således en ny fråga och då den icke framkommit i föreskrifven ordning,

lärer den icke eller kunna till någon vidare åtgärd föranleda.

Slutligen och efter det de af Riks-Stånden framställda anmärkningar sålunda blifvit till besvarande upptagna, får Utskottet härmed

inbjuda Borgare- och Bonde-Stånden, att foga sig efter de tvänne öfriga Stånden och sålunda oförändradt godkänna det af Utskottet afgifna grundlagsändrings-förslag.

Stockholm den 10 September 1860.

Reservation:

af Herr *L. Billström*, som ansåg sig icke kunna godkänna motiveringen till Utskottets beslut, angående Borgare-Ståndets gemensamma tanke.

№ 63.

Ank. till Exp.-Utsk. den 13 Sept. 1860, kl. 6 e. m.

Memorial till Rikets Ständer, i anledning af Riks-Ståndens beslut, rörande Konstitutions-Utskottets uti Memorialet N:o 58 afgifna förslag till ändring i 14 § 4 och 5 momenten Riksdags-ordningen,

Vid föredragning af Konstitutions-Utskottets Memorial N:o 58, innehållande förslag till ändring i 14 § 4 och 5 momenten Riksdags-ordningen, har, enligt hvad Utskottet delgifne utdrag af samtlige Riks-Ståndens protokoll för den 18 och 22 nästlidne Augusti utvisa, samma förslag blifvit

af *Ridderskapet och Adeln* antaget att hvila till grundlagsenlig behandling vid nästa riksdag; af *Preste-Ståndet* förkastadt, samt af de tvänne öfriga Stånden till Utskottet åter hänvisadt:

af *Borgare-Ståndet*, som förklarat sin gemensamma tanke vara, att följande ord borde ifrån 14 § 5 momentet Riksdags-ordningen uteslutas: *"Och må ingen å denna "längd upptagas, som icke, minst tre år före den dag, då Riksens Ständer, enligt "Riksdagskallelsen, skola sammanträda, varit Bruksegare i riket, eller der idkat annan "sådan näring, som hörer till förädlingen af Mineralrikets produkter"*; och

af *Bonde-Ståndet*, för den händelse att Utskottet kunde finna någon ändring i berörda förslag blifva erforderlig med anledning af Ståndets, angående Memorialet N:o 57 fattade beslut.

Då Utskottets förslag således blifvit förkastadt af Preste-Ståndet, men hufvudsakligen godkändt af de tre öfriga Stånden, bland hvilka Ridderskapet och Adeln antagit förslaget oförändradt, samt Borgare- och Bonde-Stånden, utan att mot sjelfva förslaget framställa någon anmärkning, ifrågasatt ytterligare förändring uti ofvannämnda grundlagsrum; så förefinnes emellan Riks-Ståndens beslut oförenlig skiljaktighet,

hvilket förhållande Utskottet får till Riksens Ständers grundlagsenliga behandling vördsamt anmäla.

Den af Borgare-Ståndet påyrkade ytterligare förändring i 14 § 5 momentet Riksdags-ordningen berör ett ämne, som icke eger något oskiljaktigt sammanhang med Utskottets förslag. Frågan derom är således att anse såsom ny, och då den icke blifvit i grundlagsenlig ordning framställd,

hemställer Utskottet att densamma måtte få förfalla.

Enär Bonde-Ståndets återremiss af förslaget endast åsyftat att bereda Utskottet tillfälle deri göra de ändringar, som kunde blifva en följd af Ståndets beslut, angående Memorialet N:o 57; men Utskottet, enligt hvad Memorialet N:o 62 utvisar, icke ansett sig kunna biträda Bonde-Ståndets nämnda beslut;

så torde någon åtgärd till följd af berörda återremiss icke eller erfordras.

Sedan Riks-Ståndens återremisser sålunda blifvit till besvarande upptagna, får Utskottet härmed

till Preste-Ståndet hemställa, huruvida icke Ståndet skulle finna för godt att, med frånträdande af sin särskilda, utaf annat Riks-Stånd icke delade mening, godkänna det af Utskottet framställda förslag.

Stockholm den 10 September 1860.

Reservation:

af Herr *L. Billström*, som ansåg sig icke kunna godkänna motiveringen till Utskottets beslut, angående Borgare-Ståndets gemensamma tanke.

№ 64.

Ank. till Exp.-Utsk. den 13 Sept. 1860, kl. 6 e. m.

Memorial till Rikets Ständer, med förslag tilll ändring i 23 § 1 momentet Riksdags-ordningen.

Uti ofvannämnda grundlagsrum stadgas, att, under det Borgare- och Bonde-Stånden samlas och innan deras Talmän blifvit förordnade, ordet tillsvidare skall föras: i Borgare-Ståndet af Hufvudstadens förste fullmägtig och i Bonde-Ståndet af den närvarande ledamot, som de flesta riksmöten bivistat. Så länge Riksdags-ordningens ursprungliga föreskrift, angående valen af Hufvudstadens riksdagsmän, ännu var gällande, och dessa val förrättades klassvis, följde deraf otvunget, att berörda ordförande-befattning i Borgare-Ståndet tillkom den främste af de tre Magistratspersoner, som blifvit till riksdagsmän för Stockholm utsedde. Men, sedan nu mera, genom den vid nästlidne riksdag antagna förändringen af 14 § Riksdags-ordningen, riksdagsmanna-valen för Stockholms stad ske utan afseende å klasser, finnes icke vidare något stadgande i Riksdags-ordningen, som kan tjena till ledning vid afgörandet af frågan, hvilkendera af Stockholms fullmägtige, som bör anses vara den förste.

Konstitutions-Utskottet, hvars uppmärksamhet å berörda förhållande blifvit fästad af en Utskottets ledamot, har ansett att den lucka, som sålunda förefinnes uti Riksdags-ordningens föreskrifter borde fyllas; hvilket Utskottet trott lämpligast kunna ske derigenom, att det för Bonde-Ståndet gällande stadgandet utsträcktes äfven till Borgare-Ståndet. Härvid förekommer likväl att äfven detta stadgande icke eger all erforderlig bestämdhet, enär allt för väl hända kan, att icke blott en af Ståndets ledamöter bivistat de flesta riksdagarne, utan att jemväl andra ledamöter bivistat lika många. Utskottet har derföre funnit sig böra föreslå en närmare bestämmelse äfven för detta fall; hvarvid den om lefnadsåldern synts vara den mäst lämpliga.

Med anledning af hvad sålunda blifvit anfördt, får Utskottet till Rikets Ständers ompröfvande vördsamt hemställa följande förslag till ändring uti

Riksdags-ordningen.

§ 23.

(nuvarande lydelse).

1:o Samma dag, då riksdagens öppnande kungöres, utnämne Konungen Landtmarskalk för Ridderskapet och Adeln, samt till Talman för Preste-Ståndet Ärke-Biskopen, eller, om han är sjuk eller frånvarande, eller hans embete ledigt, någon annan af Biskoparne. Sedan Borgare- och Bonde-Stånden, hvart för sig, på behörigt sätt blifvit konstituerade, begäre de hos Konungen, medelst deputationer, deras Talmän, hvilka Konungen då förordne. Enär Landtmarskalk eller Talmän under riksdagen af sjuklighet eller andra anmälda laga förfall hindras att föra ordet, företrädes deras ställen, hos Ridderskapet och Adeln af den främste närvarande Ledamoten, enligt Riddarhus-ordningen, och i de öfriga Stånden af vice Talmän, hvilka likaledes, vid riksdagens början, af Konungen utnämnes. Under det Borgare- och Bonde-Stånden samlas, och innan deras Talmän förordnade äro, föres tills vidare ordet: *hos Borgare-Ståndet af Hufvudstadens förste Fullmägtig, och i Bonde-Ståndet* af den närvarande Ledamot, som de flesta riksmöten bivistat. Då, i händelse af underlåten kallelse af Stats-Rådet, de i 10 § nämnde vederbörande till Riksdag kalla, äge Ridderskapet och Adeln att nämna Landtmarskalk, och Borgare- och Bonde-Stånden, hvart för sig, sina Talmän.

2:o — — — — — — — — — — — —

3:o — — — — — — — — — — — —

(den föreslagna lydelsen).

1:o — — — — — — — — — — —
— — — — — — — — — — — —

— — — — — — — — — — — —
— af Konungen utnämnes. Under det Borgare- och Bonde-Stånden samlas, och innan deras Talmän förordnade äro, föres *i dessa Stånd* tillsvidare ordet af den närvarande Ledamot, som de flesta riksmöten bivistat, *och, i fall enahanda förhållande i detta hänseende inträffar på flere Ledamöter, af den bland desse, som till lefnadsåren äldst är.* Då i händelse —

— — — — — — — — — — — —
för sig, sina Talmän.

2:o — — — — — — — — — — —

3:o — — — — — — — — — — —

Stockholm den 13 September 1860.

STOCKHOLM, tryckt hos A. L. NORMAN, 1860.

N:o 65.

Ank. till Exp.-Utsk. den 27 Sept. 1860, kl. 1 e. m.

Memorial till Rikets Ständer, med voterings-proposition, rörande det uti Konstitutions-Utskottets Memorial № 53 framställda förslag till ändringar i Regerings-formen och Riksdags-ordningen om Riksdags hållande hvarje år.

Sedan, vid föredragning af Konstitutions-Utskottets Memorial № 61, i anledning af Riks-Ståndens beslut, rörande det i Memorialet № 53 framställda förslag till ändringar i Regerings-formen och Riksdags-ordningen, om riksdags hållande hvarje år, *Preste-Ståndet*, med afslag å Utskottets inbjudning, vidblifvit sitt i ämnet fattade beslut; men *de öfriga Riks-Stånden* till hvilande för grundlagsenlig behandling vid nästa riksdag antagit Utskottets förslag, sådant detsamma i Memorialet № 53 blifvit till Rikets Ständer öfverlemnadt med den uti Memorialet № 61 framställda förändrade redaktion af 109 § Regerings-formen; så får Utskottet, för frågans vidare grundlagsenliga behandling genom omröstning i Förstärkt Konstitutions-Utskott, vördsamt till Rikets Ständers godkännande hemställa följande

Voterings-proposition:

Den, som vill, att, i enlighet med Ridderskapet och Adelns samt Borgare- och Bonde-Ståndens beslut, det af Konstitutions-Utskottet i Memorialet № 53 framställda förslag till ändringar i Regerings-formen och Riksdags-ordningen, om riksdags hållande hvarje år, skall, med den förändring deri, som Memorialet № 61 innehåller, blifva hvilande till grundlagsenlig behandling vid nästa riksdag, röste

Ja;

Den det ej vill, röste

Nej;

Vinner Nej, är nämnda grundlags-ändrings-förslag förkastadt.

Stockholm den 25 September 1860.

N:o 66.

Ank. till Exp.-Utsk. den 27 Sept. 1860, kl. 1 e. m.

Memorial till Bonde-Ståndet, i anledning af Ståndets beslut, rörande Konstitutions-Utskottets Memorial N:is 57 och 62.

Konstitutions-Utskottets, i Memorialet № 57 framställda förslag till ändring i 14 § 5 mom. Riksdags-ordningen, angående Bruksegares representationsrätt, blef af Ridderskapet och Adeln samt Preste-Ståndet antaget att hvila till grundlagsenlig behandling vid nästa riksdag, men af de två öfriga Riks-Stånden till Utskottet åter hänvisadt: af Borgare-Ståndet, med förklarande såsom Ståndets gemensamma tanke, att valrätt måtte tillkomma äfven andra fabriksegare å landet och att valdistriktens indelning måtte i grundlags-paragrafen införas, och af Bonde-Ståndet, med förklarande af den gemensamma tanke, att i förevarande grundlags-moment måtte införas en förändring eller tillägg, hvarigenom uttrycktes att bland egare eller innehafvare af inrättningar till förädling af mineralrikets produkter de, som hittills, enligt 15 § Riksdags-ordningen, hört till Bonde-Ståndet, icke må till Borgare-Ståndet hänföras. För att sammanjemka Riks-Ståndens sålunda yttrade olika meningar, aflät Utskottet till Rikets Ständer Memorialet № 62. Uti detta Memorial meddelade Utskottet dels utlåtande öfver Borgare-Ståndets gemensamma tanke, dels ock, i anledning af Bonde-Ståndets beslut, det förklarande, att då Ståndets anmärkning träffade ett ämne, som icke vidrördes uti Utskottets förslag, hvilket alldeles icke åsyftade att åstadkomma någon ändring i de föreskrifter, som för närvarande gällde representationsrätten i

Bonde-Ståndet, vore den att anse såsom en ny fråga, och då den icke framkommit i föreskrifven ordning, kunde den icke till någon vidare åtgärd föranleda. Derjemte inbjöd Utskottet Borgare- och Bonde-Stånden, att foga sig efter de tvänne öfriga Stånden och sålunda oförändradt godkänna det af Utskottet afgifna grundlagsändrings-förslag.

Genom protokolls-utdrag för den 18 innevarande månad har Utskottet erhållit del af Riks-Ståndens beslut, rörande sistnämnda Memorial. Enligt hvad dessa protokolls-utdrag utvisa, har *Ridderskapet och Adeln* äfvensom *Preste-Ståndet* lagt Memorialet till handlingarne; och har *Borgare-Ståndet*, dels i afseende å Utskottets yttrande öfver anmärkningen att valrätt måtte tillerkännas äfven andra fabriksägare å landet, — med ogillande af motiveringen, lagt detsamma till handlingarne och låtit vid detta yttrande bero; dels antagit Utskottets hemställan till Ståndet att frånträda sin anmärkning derom, att distriktens indelning borde i grundlags-paragrafen intagas; dels lagt till handlingarne yttrandet rörande Bonde-Ståndets gemensamma tanke; och dels slutligen bifallit Utskottets till Borgare- och Bonde-Stånden ställda inbjudning, att foga sig efter de tvänne öfriga Stånden och sålunda oförändradt godkänna det af Utskottet afgifna grundlagsändrings-förslag. *Bonde-Ståndet* åter har, med läggande till handlingarne af Utskottets två första yttranden, ogillat Utskottets hemställan angående Bruksegares representationsrätt, vidblifvit sin vid behandlingen af Memorialet № 57 framställda gemensamma tanke, samt, under åberopande af detta beslut, afslagit Utskottets till Borgare- och Bonde-Stånden gjorda inbjudning.

Då Utskottet nu till fortsatt handläggning detta ärende åter företagit, har Utskottet ansett sig icke kunna frångå sin redan uttalade åsigt om Bonde-Ståndets gemensamma tanke. Och får Utskottet till stöd för detta beslut, erinra derom, att det i Memorialet № 57 framställda grundlagsändrings-förslag var föranledt af den nya lagstiftningen om bergshandteringen, hvilken, ifrån att vara privilegierad, blifvit en helt och hållet fri näring; att förslaget egentligen afsåg att bringa Riksdags-ordningens stadganden om Bruksegares representationsrätt i Borgare-Ståndet till öfverensstämmelse med de nya föreskrifterna om vilkoren för rättigheten att utöfva bergshandtering; samt att genom berörda förslag någon ändring icke blifvit gjord uti de bestämmelser, som för närvarande gälla representationsrätten i Bonde-Ståndet. Dessutom anser Utskottet sig böra fästa uppmärksamheten derå, att Bonde-Ståndets gemensamma tanke icke är så genomförd och utvecklad att den, — äfven om hinder deremot icke förefunnes uti grundlagens stadgande angående grundlagsfrågors väckande och behandling, — kan intagas i en proposition för omröstning i Förstärkt Konstitutions-Utskott. Denna gemensamma tanke framställer väl ett visst mål; men lemnar icke någon anvisning huru detsamma skall kunna uppnås. Och får Utskottet i afseende härå tillkännagifva, att under de öfverläggningar, som inom Utskottet föregingo aflåtandet af Memorialet № 57, den af Bonde-Ståndet väckta fråga utgjorde föremål för Utskottets begrundande; men att Utskottet, oaktadt alla bemödanden,

dock icke lyckades densamma tillfredsställande besvara; hvadan ock Utskottet ansåg sig böra afslå en af Riksdags-fullmägtigen Gustaf Hultman i ämnet väckt motion.

Vid det förhållandet att tre Stånd bifallit Utskottets grundlagsändrings-förslag, och Bonde-Ståndet derom endast yttrat en mening, som, på sätt Utskottet visat i sitt förra Utlåtande, hvilket blifvit utan anmärkning af tre Riks-Stånd lagdt till handlingarne, — icke grundlagsenligen till någon åtgård kan föranleda; återstår för Utskottet att erfara huruvida Bonde-Ståndet åsyftat bifall eller afslag på Utskottets grundlagsändrings-förslag; och då Utskottet icke anser sig tillkomma att i detta afseende försöka tolka Ståndets yttrade mening, får Utskottet anhålla det måtte Bonde-Ståndet afgifva bestämdt förklarande, huruvida Ståndet antager eller förkastar Utskottets i Memorialet № 57 framställda förslag till ändring i 14 § 5 momentet Riksdags-ordningen.

Stockholm den 27 September 1860.

N:o 67.

Ank. till Exp.-Utsk. den 27 Sept. 1860, kl. 1 e. m.

Memorial till Borgare-Ståndet, i anledning af Ståndets beslut rörande Konstitutions-Utskottets Memorial N:is 58 och 63.

Uti Memorialet № 58 framställde Konstitutions-Utskottet förslag till ändring i 14 § 4 och 5 momenten Riksdags-ordningen. Detta förslag blef af Ridderskapet och Adeln antaget att hvila till grundlagsenlig behandling vid nästa riksdag; af Preste-Ståndet förkastadt samt af de två öfriga Stånden till Utskottet åter hänvisadt: af Borgare-Ståndet, som förklarat sin gemensamma tanke vara, att följande ord borde ifrån 14 § 5 momentet Riksdags-ordningen uteslutas: »*Och må ingen* »*så denna längd upptagas, som icke, minst tre år före den dag, då Riksens Ständer,* »*enligt Riksdags-kallelsen, skola sammanträda, varit Bruksegare i Riket, eller der*

»*idkat*

»*idkat annan sådan näring, som hörer till förädlingen af mineral-rikets produkter;*» och af Bonde-Ståndet, för den händelse att Utskottet kunde finna någon ändring i berörda förslag blifva erforderlig i anledning af Ståndets, angående Memorialet № 57 fattade beslut. Till följd af Utskottets åliggande att Riks-Ståndens särskilda tankar till ett utlåtande i möjligaste måtto sammanjemka, aflät Utskottet till Rikets Ständer Memorialet № 63, uti hvilket Utskottet, dels anmälde till Rikets Ständers grundlagsenliga behandling den oförenliga skiljaktighet, som förefunnes emellan Riks-Ståndens särskilda beslut, i det hänseende att Utskottets förslag blifvit förkastadt af Preste-Ståndet, men hufvudsakligen godkändt af de tre öfriga Stånden, bland hvilka Ridderskapet och Adeln antagit förslaget oförändradt, samt Borgare- och Bonde-Stånden, utan att mot sjelfva förslaget framställa någon anmärkning, ifrågasatt ytterligare förändring uti ofvannämnde grundlagsrum; dels, i afseende å den af Borgare-Ståndet påyrkade ytterligare förändring i 14 § 5 momentet Riksdags-ordningen, hemställt att, då den berörde ett ämne, som icke egde något oskiljaktigt sammanhang med Utskottets förslag, och frågan derom således vore att anse såsom ny, densamma, såsom icke framställd i grundlagsenlig ordning, måtte få förfalla; dels, enär Bonde-Ståndets återremiss af förslaget endast åsyftat att bereda Utskottet tillfälle att deri göra de ändringar, kunde som blifva en följd af Ståndets beslut, angående Memorialet № 57; men Utskottet icke ansett sig kunna biträda samma beslut; förklarat det någon åtgärd till följd af berörda återremiss icke eller torde erfordras; dels ock slutligen till Preste-Ståndet hemställt, huruvida icke Ståndet skulle finna för godt att, med frånträdande af sin särskilda, utaf annat Riks-Stånd icke delade mening, godkänna det af Utskottet framställda förslag.

Vid fördragning af Utskottets berörda Memorial № 63, hafva Riks-Stånden, enligt hvad Utskottet tillhandakomna protokolls-utdrag för den 18 innevarande månad utvisa, stadnat i följande beslut:

Ridderskapet och Adeln har lagt Memorialet till handlingarne;

Preste-Ståndet har afslagit Utskottets till Ståndet gjorda hemställan, med förklarande att Ståndet vidhölle sitt i frågan fattade beslut; och blef Memorialet i öfrigt af Ståndet lagdt till handlingarne;

Borgare-Ståndet, som lagt Memorialet, så vidt det angick första och sista yttrandet, till handlingarne och godkänt Utskottets utlåtande, angående Bonde-Ståndets återremiss, har, i fråga om Utskottets utlåtande öfver den af Borgare-Ståndet ifrågasatta ytterligare grundlags-förändring, — med vidblifvande af sin mening, förelagt Utskottet, att uppsätta erforderlig voterings-proposition; och har

Bonde-Ståndet, med läggande till handlingarne af Utskottets öfriga yttranden, — i afseende på Utskottets hemställan derom, att någon åtgärd icke erfordrades till följd

af Ståndets återremiss af ifrågavarande grundlagsändrings-förslag, åberopat Ståndets rörande de två sista punkterna i Memorialet № 62 fattade beslut.

Konstitutions-Utskottet, som icke kan frångå sitt i Memorialet № 63 afgifna utlåtande om den af Borgare-Ståndet ifrågasatta ytterligare förändring i 14 § 5 momentet Riksdags-ordningen, anser fortfarande frågan, derom böra förfalla. Till stöd för en sådan åsigt torde Utskottet dessutom få fästa uppmärksamheten derå, att uti den af Herr C. F. Wærn väckta motion, som närmast föranledt Utskottets ifrågavarande grundlagsändrings-förslag, någon annan förändring i berörda punkt icke blifvit påyrkad, än att föreskriften deri måtte bringas i fullständig öfverensstämmelse med stadgandet i nämnde §:s 3:dje moment. Vid sådant förhållande kan Utskottet icke, i strid emot grundlagens föreskrift om grundlagsfrågors behandling, efterkomma Borgare-Ståndets föreläggande, att uppsätta voterings-proposition, angående den i Borgare-Ståndet sålunda väckta fråga.

Då det åligger Utskottet att, i anledning af Riks-Ståndens särskilda beslut, ärendet till vidare grundlagsenlig åtgärd bereda, återstår för Utskottet att inhemta, huru Borgare-Ståndets gemensamma tanke om den af Utskottet föreslagna grundlagsförändring rätteligen bör uppfattas; och som Utskottet icke anser sig tillkomma att ingå i tolkning af denna Ståndets gemensamma tanke, får Utskottet anhålla det måtte Borgare-Ståndet bestämdt förklara, huruvida Ståndet godkänner eller förkastar oförändradt Utskottets i Memorialet № 58 framställda grundlagsändrings-förslag.

Stockholm den 27 September 1860.

Reservationer:

af Herr *F. A. Rinman:* »Jag reserverar mig deremot, att Utskottet icke framställt voterings-proposition öfver Borgare-Ståndets gemensamma tanke. Då samma Stånd äskat en sådan proposition, och framställt sin åsigt i tydliga och bestämda ordalag, anser jag Utskottet, som visserligen förut hemställt om icke nämnde fråga, såsom ny och icke i föreskrifven ordning tillkommen, måtte få förfalla, likväl, då denna hemställan icke antogs, hafva varit förpligtadt uppställa den äskade propositionen.»

af Herr *L. Billström* och Herr *J. M. A. Grenander.*

Herr *A. Th. Blanche* har anmält att han icke deltagit i Utskottets ofvannämnda beslut.

STOCKHOLM, tryckt hos E. Westrell, 1860.

N:o 68.

Ank. till Exp.-Utsk. den 28 Sept. 1860, kl. 12 midd.

Memorial till Rikets Ständer, med förslag till ändring i 70 § Riksdags-Ordningen.

Enligt ursprungliga lydelsen af Riksdags-Ordningens 68 §, skulle den Rikets Ständers Revisorer åliggande granskning af Statsverkets, Bankens och Riksgälds-kontorets tillstånd, styrelse och förvaltning ega rum emellan riksdagarne, och borde Revisorerne sammanträda så ofta, att hvarje revision kunde omfatta två års afslutade räkenskaper. Dessa föreskrifter stodo i full öfverensstämmelse med Riksdags-Ordningens stadgande om tiden för riksdags hållande; men då vid 1844 och 1845 årens riksdag denna tidsbestämmelse ändrades, uppkom derigenom rubbning i Stats-revisionernas förhållande till riksdagsperioden, och måste det derefter inträffa, att riksdag komme att hållas å tid, då Stats-revision bort ega rum. Vid sådana tillfällen nödgades Stats- och Banko-Utskotten öfvertaga Revisorernes åligganden. Då detta medförde åtskilliga olägenheter, blef vid nästlidne riksdag i ofvannämnda lagrum införd den förändrade föreskrift, att Revisorerne skulle sammanträda hvarje år den 15 Augusti, ehvad riksdag då hölles eller icke. Nu mera måste således under hvarje riksdag, som fortfar utöfver tio månader, inträffa en revision. Häraf åter har framställt sig en fråga, hvartill anledning icke förefanns, så länge Riksdags-Ordningen gällde i sitt ursprungliga skick, — den nemligen huruvida det vore lämpligt, att revisors-befattningen bestredes af personer, som derjemte vore riksdagsmän. I detta afseende förekom väl, å ena sidan, att den erfarenhet och den kännedom om allmänna ärenden, som förvärfvades under utöfningen af riksdagsmanna-kallet, lände Revisorn till stort gagn och underlättade i hög grad hans arbete, hvilket derigenom borde vinna i skärpa och noggranhet; men å andra sidan kunde deremot icke förnekas, att dessa befattningar, så väl riksdagsmannens, som Revisorns, vore af den vigt och omfattning, att den hvar för sig toge en mans hela tid och uppmärksamhet i anspråk; hvadan ock dessa befattningar icke gerna kunde samtidigt bestridas af en och samma person, utan att åt endera egnades ringare omsorg, än dess vigt för det allmänna kräfde.

Konstitutions-Utskottet, som i anledning af en inom Utskottet väckt motion, tagit ofvananmärkta förhållande i öfvervägande, har dervid för sig stadgat den åsigten, att i Riksdags-Ordningen borde införas en föreskrift, att riksdagsman under pågående riksdag ej må kunna vara Revisor; och får Utskottet härmed till Rikets Ständers pröfning vördsamt hemställa följande förslag till ändring uti

Riksdags-Ordningen.

§ 70.

(nuvarande lydelse.)	(den föreslagna lydelsen.)
1:o. Till Fullmäktige för ett Stånd i Banken och Riksgälds-Contoret samt till Revisorer öfver Stats-Verket, Banken och Riksgälds-Contoret, skola ej andre väljas, än sådane af Ståndets Ledamöter, hvilka kunna i detsamma vara Riksdagsmän och Ledamöter af Utskott. Ej eller må *dertill* utses någon person, som, vid ett eller flere af dessa Verk, är redovisande, njuter lön eller annan inkomst. Sker vid Revisors val annorlunda, skola Revisorerne om en annan persons utseende, i föreskrifven ordning, skyndsamt föranstalta.	1:o. Till Fullmäktige för ett Stånd i — — — — — — — — — — — — — — — af Utskott; *Revisorsbefattning må dock icke af Riksdagsman under pågående riksdag utöfvas.* Ej eller må *till Fullmäktig eller Revisor* utses någon person, som — — — — — — — — — — — — — — — — föranstalta.
2:o. — — — — — —	2:o — — — — — —

Stockholm den 28 September 1860.

Reservation:

af Herr *Th. Munck af Rosenschöld:* »Ehuru jag, lika med Utskottets pluralitet, finner det olämpligt, att riksdagsmän under pågående riksdag deltaga i stats-revisioner, helst hvardera af dessa befattningar otvifvelaktigt tager hela en persons tid i anspråk, anser jag dock ett förbud häremot icke böra i grundlagen intagas. 68 § Riksdags-Ordningen föreskrifver nemligen, att Revisorer skola utses »i den ordning Stånden, hvart för sig, lämpligast finna.» Hvarje Stånd är således oförhindradt, att meddela de närmare föreskrifter i ämnet, som kunna erfordras, och jag tror att ett stadgande i den syftning, som nu är i fråga, rätteligen bör på denna väg tillkomma.»

STOCKHOLM, TYPOGRAFISKA FÖRENINGENS BOKTRYCKERI, 1860.

№ 69.

Ank. till Exp.-Utsk. den 11 Oktober 1860, kl. 2 e. m.

Memorial till Rikets Ständer, med Voterings-proposition, rörande det i Konstitutions-Utskottets Memorial N:o 57 framställda förslag till ändring i 14 § 5 momentet Riksdags-ordningen.

Sedan, på sätt Memorialet N:o 66 närmare utvisar, Konstitutions-Utskottets, uti Memorialet N:o 57, framställda förslag till ändring i 14 § 5 mom. Riksdags-ordningen, angående Bruksegares representationsrätt, blifvit af Ridderskapet och Adeln samt Preste- och Borgare-Stånden antaget att hvila till grundlagsenlig behandling vid nästa riksdag, men af Bonde-Ståndet till Utskottet åter hänvisadt, med förklarande såsom Ståndets gemensamma tanke, att i förevarande grundlags-moment måtte ytterligare införas en förändring eller ett tillägg; och Utskottet, som ansåg denna Bonde-Ståndets gemensamma tanke icke grundlagsenligen kunna till någon åtgärd föranleda, till Bonde-Ståndet aflåtit Memorialet N:o 66, innefattande anhållan, det måtte Ståndet afgifva bestämdt förklarande, huruvida Ståndet antoge eller förkastade Utskottets i Memorialet N:o 57 framställda förslag till ändring i 14 § 5 mom. Riksdags-ordningen; så har Bonde-Ståndet, genom Utskottet tillhandakommet Protokolls-utdrag för den 2 innevarande månad, tillkännagifvit, att nämnda grundlagsändrings-förslag blifvit af Ståndet förkastadt.

Enär således emellan Riks-Ståndens särskilda beslut förefinnes oförenlig skiljaktighet, får Utskottet, jemte anmälan om detta förhållande, till Rikets Ständer, för ärendets vidare handläggning genom omröstning i Förstärkt Konstitutions-Utskott, vördsamt öfverlemna följande

Voterings-proposition.

Den, som vill, att Konstitutions-Utskottets, i Memorialet N:o 57 framställda, af Ridderskapet och Adeln samt Preste- och Borgare-Ståndet godkända, förslag till ändring i 14 § 5 mom. Riksdags-ordningen, angående Bruksegares representationsrätt, skall blifva hvilande till grundlagsenlig behandling vid nästa riksdag, röste

Ja;

Den det ej vill, röste

Nej;

Vinner Nej, är berörda grundlagsändrings-förslag förkastadt.

Stockholm den 11 Oktober 1860.

№ 70.

Ank. till Exp.-Utsk. den 11 Oktober 1860, kl. 2 e. m.

Memorial till Rikets Ständer, i anledning af Riks-Ståndens beslut, rörande det uti Konstitutions-Utskottets Memorial N:o 68 framställda förslag till ändring i 70 § Riksdags-ordningen.

Enligt hvad Konstitutions-Utskottet tillhandakomna utdrag af samtliga Riks-Ståndens Protokoll för den 3 och 8 innevarande månad utvisa, har Utskottets, uti Memorialet N:o 68 afgifna, förslag till ändring i 70 § Riksdagsordningen blifvit af Preste-Ståndet antaget att hvila till grundlagsenlig behandling vid nästa riksdag; men af de öfriga tre Riks-Stånden förkastadt; och då således oförenlig skiljaktighet förefinnes emellan Riks-Ståndens beslut; får Utskottet detta förhållande hos Rikets Ständer anmäla; hvarjemte Utskottet, för ärendets slutliga handläggning genom omröstning i Förstärkt Konstitutions-Utskott, till Rikets Ständers godkännande vördsamt hemställer följande

Voterings-proposition.

Den, som vill, att Konstitutions-Utskottets, i Memorialet N:o 68 framställda, af Preste-Ståndet godkända, förslag till ändring i 70 § Riksdags-ordningen, skall blifva hvilande till grundlagsenlig behandling vid nästa riksdag, röste

Ja;

Den det ej vill, röste

Nej;

Vinner Nej, är berörda grundlagsändrings-förslag förkastadt.

Stockholm den 11 Oktober 1860.

№ 71.

Ank. till Exp.-Utsk. den 11 Oktober 1860, kl. 2 e.m.

Memorial till Rikets Ständer, i anledning af Riks-Ståndens beslut, rörande Konstitutions-Utskottets Memorial N:ris 58, 63 och 67.

Konstitutions-Utskottets i Memorialet N:o 58 framställda förslag till ändring i 14 § 4 och 5 momenten Riksdags-Ordningen antogs af Ridderskapet och Adeln att hvila till grundlagsenlig behandling vid nästa riksdag, förkastades af Preste-Ståndet samt återhänvistes till Utskottet af de tvänne öfriga Riks-Stånden: af Borgare-Ståndet, med den gemensamma tanke, att ur 14 § 5 momentet Riksdags-Ordningen borde uteslutas följande ord: »*Och må ingen* »*å denna längd upptagas, som icke minst tre år före den dag, då Riksens Stän-*»*der, enligt Rihsdags-kallelsen, skola sammanträda, varit Bruksegare i Riket, eller der* »*idkat annan sådan näring, som hörer till förädlingen af mineral-rikets produkter.*» och af Bonde-Ståndet, för den händelse att Utskottet kunde finna någon ändring i berörda förslag erforderlig i anledning af Ståndets beslut, angående Memorialet N:o 57. För att sammanjemka Riks-Ståndens sålunda yttrade särskilda tankar, aflät Utskottet Memorialet N:o 63, hvaruti Utskottet dels an-

mälde den oförenliga skiljaktighet, som förefanns emellan Preste-Ståndets och de öfriga Riks-Ståndens meningar, dels enär den af Borgare-Ståndet påyrkade ytterligare förändring i 14 § 5 momentet Riksdags-ordningen berörde ett ämne, som icke egde något oskiljaktigt sammanhang med Utskottets förslag, vore en ny fråga, hvilken icke blifvit i grundlagsenlig ordning väckt, hemställt att frågan derom måtte få förfalla; dels förklarat någon åtgärd icke erfordras i anledning af Bonde-Ståndets återremiss; dels ock slutligen hemställt till Preste-Ståndet att, med frånträdande af sin särskilda mening, godkänna det af Utskottet framställda förslag.

Vid föredragning af Utskottets berörda Memorial N:o 63 stadnade Riks-Stånden i följande beslut:

Ridderskapet och *Adeln* lade Memorialet till handlingarna;

Preste-Ståndet afslog Utskottets till Ståndet gjorda hemställan, med förklarande att Ståndet vidhölle sitt i frågan fattade beslut; och lades Memorialet i öfrigt till handlingarna;

Borgare-Ståndet, som lade Memorialet, så vidt det angick första och sista yttrandet, till handlingarna, och godkände Utskottets utlåtande, angående Bonde-Ståndets återremiss, vidblef sin mening om den af Borgare-Ståndet ifrågasatta ytterligare grundlagsförändring, samt förelade Utskottet, att uppsätta erforderlig voterings-proposition; hvarjemte

Bonde-Ståndet, med läggande till handlingarne af Utskottets öfriga yttranden, — i afseende på Utskottets hemställan derom, att någon åtgärd icke erfordrades till följd af Ståndets återremiss af ifrågavarande grundlagsförslag, åberopade Ståndets rörande de två sista punkterna i Memorialet N:o 62 fattade beslut.

Utskottet, som icke ansåg sig kunna frångå den i Memorialet N:o 63 yttrade åsigten, att frågan om den af Borgare-Ståndet ifrågasatta ytterligare grundlagsförändring borde förfalla, fann sig således af Grundlagens föreskrift om grundlagsfrågors behandling förhindrad att efterkomma Borgare-Ståndets föreläggande om voterings-propositions uppsättande; men då, för ärendets beredande till vidare grundlagsenlig behandling, Utskottet hade af nöden att känna, huru Borgare-Ståndets gemensamma tanka om den af Utskottet föreslagna grundlags-förändring rätteligen borde uppfattas, anhöll Utskottet i Memorialet N:o 67, att Borgare-Ståndet måtte bestämdt förklara, huruvida Ståndet godkände eller förkastade oförändradt Utskottets i Memorialet N:o 58 framställda grundlagsändrings-förslag.

Uti Utskottet delgifvet utdrag af Borgar -Ståndets Protokoll för den 8 innevarande månad, har Ståndet, under åberopande af sitt förut fattade beslut, förelagt Konstitutions-Utskottet att uppsätta den voterings-proposition, som deraf föranleddes.

Innan

Innan Utskottet går att yttrande i anledning af Riks-Ståndens sålunda fattade beslut meddela, torde böra anmärkas att, sedan Bonde-Ståndet, till svar på Utskottets, i Memorialet N:o 66, gjorda anhållan, att Ståndet måtte afgifva bestämdt förklarande, huruvida Ståndet antoge eller förkastade Utskottets, i Memorialet N:o 57, framställda förslag till ändring i 14 § 5 momentet Riksdags-ordningen, — förklarat det Ståndet samma förslag förkastade; såmåste deraf jemväl följa, att Bonde-Ståndets återremiss af Utskottets, i Memorialet N:o 58, afgifna grundlagsändrings-förslag förfallit och att samma förslag således blifvit af detta Stånd lemnadt utan anmärkning.

Enär Utskottets förevarande grundlagsändrings-förslag blifvit af Ridderskapet och Adeln antaget att hvila till grundlagsenlig behandling vid nästa Riksdag, af Bonde-Ståndet lemnadt utan anmärkning, af Preste-Ståndet förkastadt; men Borgare-Ståndet, utan att yttra sig om det af Utskottet framställda grundlags-ändrings-förslag, ehuru Ståndet blifvit af Utskottet dertill uppmanadt, påyrkat ytterligare förändring i Grundlagen, samt förelagt Utskottet, att uppsätta den voterings-proposition, som deraf föranleddes; så och då Utskottet fortfar att hysa den åsigten, att den af Borgare-Ståndet ifrågasatta grundlagsförändring framkommit i annan, än grundlagsenlig ordning, samt Utskottet således icke kan efterkomma Borgare-Ståndets berörda föreläggande; återstår för Utskottet icke annan åtgärd, än att upprätta proposition om antagande eller förkastande af Utskottets grundlagsändrings-förslag; och får Utskottet, till följd häraf, för omröstning i Förstärkt Konstitutions-Utskott, till Rikets Ständers godkännande vördsamt hemställa följande

Voterings-proposition.

Den, som vill, att Konstitutions-Utskottets i Memorialet N:o 58 framställda förslag till ändring i 14 § 4 och 5 mom nten Riksdags-ordningen skall blifva hvilande till grundlagsenlig behandling vid nästa riksdag, röste

Ja;

Den det ej vill, röste

Nej;

Vinner Nej, är berörda grundlagsändrings-förslag förkastadt.

Stockholm den 11 Oktober 1860.

Reservation:

af Herr *F. A. Rinman*, som, med åberopande af sin reservation emot Memorialet N:o 67, yrkade att voterings-proposition för kontra-propositionen i hufvudvoteringen skulle uppställas emellan Preste-Ståndets och Borgare-Ståndets olika beslut.

STOCKHOLM, tryckt hos A. L. NORMAN, 1860.

N:o 72.

Ank. till Exp.-Utsk. den 23 Okt. 1860, kl. 1 e. m.

Memorial till Rikets Ständer, med anmälan om de i Förstärkt Konstitutions-Utskott verkställde omröstningar.

Sedan Förstärkta Konstitutions-Utskottet, jemlikt föreskriften i 81 § Regeringsformen, sammanträdt och röstat öfver nedanstående, vederbörligen godkända voterings-propositioner, får Utskottet härmedelst vördsamligen hos Rikets Ständer anmäla utgången af de anställda omröstningarne.

Första omröstningen.

(Memorialen N:is 38, 49 och 55).

Den, som vill, att vid omröstning rörande Konstitutions-Utskottets, uti Memorialet № 38 framställda, af Borgare- och Bonde-Stånden godkända, förslag till ändring i Riksdags-ordningens föreskrifter om Preste-Ståndets representations-rätt, såsom kontra-proposition skall uppställas, att det såsom Ridderskapet och Adelns gemensamma tanke förklarade förslaget till ändring i 13 och 16 §§ Riksdags-ordningen, bör blifva hvilande till grundlagsenlig behandling vid nästa riksdag, röste

Ja;

Den det ej vill, röste

Nej;

Vinner Nej, kommer att till kontra-proposition i hufvudfrågan antagas, att det,

såsom Preste-Ståndets gemensamma tanke, framställda förslaget till ändring i 13, 16, 19 och 22 §§ Riksdags-ordningen skall blifva hvilande till grundlagsenlig behandling vid nästa riksdag.

Omröstningen har utfallit med

Fyratiosex **Ja**; och

Tretiotvå **Nej.**

Andra omröstningen.

(Memorialen N:is 38, 49 och 55).

Den, som vill, att Konstitutions-Utskottets, i Memorialet № 38 framställda, af Borgare- och Bonde-Stånden godkända, förslag till ändring i Riksdags-ordningens föreskrifter om Preste-Ståndets representations-rätt, skall blifva hvilande till grundlagsenlig behandling vid nästa riksdag, röste

Ja;

Den det ej vill, röste

Nej;

Vinner Nej, kommer det såsom Ridderskapet och Adelns gemensamma tanke, förklarade förslaget till ändring i 13 och 16 §§ Riksdags-ordningen, att blifva hvilande till grundlagsenlig behandling vid nästa riksdag.

Omröstningen har utfallit med

Tretiosju **Ja**; och

Fyratio **Nej.**

Tredje omröstningen.

(Memorialen N:is 51 och 59).

Den, som vill, att vid omröstning rörande Konstitutions-Utskottets, uti Memorialet № 51 framställda, af Ridderskapet och Adeln samt Bonde-Ståndet godkända, förslag till ändring i 1 § 11 momentet och 4 § 2 momentet Tryckfrihets-förordningen, om aflemnande af exemplar af tryckta arbeten, — skall såsom kontra-proposition uppställas antagande till grundlagsenlig behandling vid nästa riksdag af Utskottets förslag med den af Preste-Ståndet yrkade ändring, att i 1 § 11 momentet efter »*Kongl. Bibliotheket*» införes »*Riks-arkivet*»; röste

Ja;

Den det ej vill, röste

Nej;

Vinner Nej, kommer såsom kontra-proposition i omförmälda omröstning rörande hufvudfrågan att ingå, det den af Borgare-Ståndet upprättade redaktion af 1 § 11 momentet och 4 § 2 momentet Tryckfrihets-förordningen skall hvila till grundlagsenlig behandling vid nästa riksdag.

Omröstningen har, sedan 2 sedlar blifvit kasserade utfallit med

Fyratiotre **Ja**; och

Tretiotre **Nej.**

Fjerde omröstningen.

(Memorialen N:is 51 och 59).

Den, som vill, att Konstitutions-Utskottets uti Memorialet № 51 framställda, af Ridderskapet och Adeln samt Bonde-Ståndet godkända, förslag till ändring i 1 § 11 momentet och 4 § 2 momentet Tryckfrihets-förordningen, om aflemnande af exemplar af tryckta arbeten, skall blifva hvilande till grundlagsenlig behandling vid nästa riksdag, röste

Ja;

Den det ej vill, röste

Nej;

Vinner Nej, antages att hvila till grundlagsenlig behandling vid nästa riksdag Utskottets berörda förslag, med den af Preste-Ståndet yrkade förändring, att i 1 § 11 momentet Tryckfrihets-förordningen efter »*Kongl. Bibliotheket*» införes »*Riks-arkivet*».

Omröstningen har utfallit med

Femtiofem **Ja**; och

Tjugutre **Nej.**

Femte omröstningen.

(Memorialen N:is 52 och 60.

Den, som vill, att Konstitutions-Utskottets, i Memorialet № 52 framställda, af Ridderskapet och Adeln samt Borgare- och Bonde-Stånden godkända, förslag till ändring i 16 och 22 §§ Riksdags-ordningen, rörande vilkoren för valbarhet till riksdagsman, skall blifva hvilande till grundlagsenlig behandllng vid nästa riksdag, röste

Ja;

Den det ej vill, röste

Nej;

Vinner Nej, är nämnda grundlagsändrings-förslag förkastadt.
Omröstningen har utfallit med

Fyratiofem **Ja**; och

Tretiotre **Nej.**

Sjette omröstningen.

(Memorialen N:is 53, 61 och 65.)

Den, som vill, att, i enlighet med Ridderskapet och Adelns samt Borgare- och Bonde-Ståndens beslut, det af Konstitutions-Utskottet i Memorialet № 53 framställda förslag till ändringar i Regerings-formen och Riksdags-ordningen, om riksdags hållande hvarje år, skall, med den förändring deri, som Memorialet № 61 innehåller, blifva hvilande till grundlagsenlig behandling vid nästa riksdag, röste

Ja;

Den det ej vill, röste

Nej;

Vinner Nej, är nämnda grundlagsändrings-förslag förkastadt.
Omröstningen har utfallit med

Fyratiosex **Ja**; och

Tretiotvå **Nej.**

Sjunde omröstningen.

(Memorialen N:is 57, 62, 66 och 69.)

Den, som vill, att Konstitutions-Utskottets, i Memorialet № 57 framställda, af Ridderskapet och Adeln samt Preste- och Borgare-Stånden godkända, förslag till ändring i 14 § 5 momentet Riksdags-ordningen, skall blifva hvilande till grundlagsenlig behandling vid nästa riksdag, röste

Ja;

Den det ej vill, röste

Nej;

Vinner Nej, är berörde grundlagsändrings-förslag förkastadt.

Omröstningen

Omröstningen har utfallit med

Femtiosju **Ja**; och

Tjugo **Nej**.

Åttonde omröstningen.

(Memorialen N:is 68 och 70.)

Den, som vill, att Konstitutions-Utskottets, i Memorialet № 68 framställda, af Preste-Ståndet godkända, förslag till ändring i 70 § Riksdags-ordningen, skall blifva hvilande till grundlagsenlig behandling vid nästa riksdag, röste

Ja;

Den det ej vill, röste

Nej;

Vinner Nej, är berörda grundlagsändrings-förslag förkastadt.
Omröstningen har utfallit med

Tretiofyra **Ja**; och

Fyratiofyra **Nej**.

Nionde omröstningen.

(Memorialen N:is 58, 63, 67 och 71.)

Den, som vill, att Konstitutions-Utskottets i Memorialet № 58 framställda förslag till ändring i 14 § 4 och 5 momenten Riksdags-ordningen skall blifva hvilande till grundlagsenlig behandling vid nästa riksdag, röste

Ja;

Den det ej vill, röste

Nej;

Vinner Nej, är berörda grundlagsändrings-förslag förkastadt.

Omröstningen har utfallit med

Fyratiofyra **Ja**; och

Tretiofyra **Nej**.

Stockholm den 23 Oktober 1860.

På Höglofliga Ridderskapet och Adelns vägnar:	På Högvördiga Preste-Ståndets vägnar:
CARL G. MÖRNER.	TH. WENSJOE.
På Välloflige Borgare-Ståndets vägnar:	På Hedervärda Bonde-Ståndets vägnar:
F. A. RINMAN.	JOH. PERSSON.

G. Cederschiöld.

STOCKHOLM, tryckt hos E. Westrell, 1860.

N:o 73.

Ank. till Exp.-Utsk. den 24 Okt. 1860, kl. 12 midd.

Memorial till Rikets Ständer, rörande åtskilliga till grundlagsenlig behandling vid nästa riksdag hvilande grundlags-ändrings-förslag.

Enär bland de grundlags-ändrings-förslag, som blifvit förklarade hvilande till grundlagsenlig behandling vid nästa riksdag, finnas åtskilliga, af hvilka två eller flera afse ett och samma lagrum; så har Konstitutions-Utskottet funnit nödigt att, i afseende å slutliga föredragningen och afgörandet af samma förslag, till Rikets Ständer göra följande hemställanden.

Förslag är framstäldt i Memorialet № 10 om ändring i 56 § Riksdags-ordningen, angående inskränkning i tiden för motioners väckande, samt i Memorialet № 23, om ändring i 109 § Regerings-formen och 80 § Riksdags-ordningen, angående uppskof i riksdag; men då dessa förslag innehålla sådana bestämmelser, att de icke kunna stå tillsammans med den ändring uti samma §§, som innefattas i Memorialen N:is 53 och 61, om riksdags hållande hvarje år; så hemställer Utskottet, det måtte Rikets Ständer förklara att, i händelse det i Memorialen N:is 53 och 61 framställda förslaget, om riksdags hållande hvarje år, varder till grundlag antaget, de uti Memorialen N:is 10 och 23 innefattade grundlags-ändrings-förslag förfallit.

Så väl det i Memorialet № 53 framställda förslaget till ändring i 11 § Riksdags-ordningen, som det i Memorialet № 52 om nytt moment i 16 § Riksdags-ordningen, är upprättadt under förutsättning att Ridderskapet och Adelns nuvarande representations-sätt komme att fortfara; men nu är i Memorialet № 35 föreslaget att

Ridderskapet och Adeln skulle genom valda ombud representeras. Ett bifall till sistnämnda förslag påkallar derföre en jemkning i förstnämnda tvänne lagrums lydelse; och föreslår Utskottet,

det måtte Rikets Ständer besluta:

a) att, i händelse förslagen i Memorialen N:is 35 och 53 varda till grundlag antagna, 11 § Riksdags-ordningen erhåller denna lydelse:

1:o *Val till Riksdagsmän ske för tre år, räknade från den 15 Januari, och gälla för alla under tiden infallande Lagtima och Urtima riksdagar. Dessa val böra verkställas inom September månads utgång föregående året. Afgår Riksdagsman innan tiden, för hvilken han blifvit vald, tilländalupit, verkställes ofördröjligen nytt val för den återstående tiden.*

2:o Vederbörande korporationer eller embetsmän *åligge* att, utan vidare påminnelse, besörja, *att val* till Riksdagsmän, *då sådana böra ske*, i laglig ordning och vid ansvar verkställas: tillhörande det *vederbörande valförrättare* att om sådana valförrättningar, å embetets vägnar, föranstalta, med särskild föreskrift från Landshöfdingarne, att samma dag då i kyrkorna *kungörelse om valen uppläses*, skall sockenstämma etc. (se Mem. № 53).

b) att, i händelse förslagen i Memorialen N:is 35 och 52 slutligen antagas, det nya momentet i 16 § Riksdags-ordningeu erhåller denna lydelse:

1:o *Utom de i 12, 13, 14 och 15 §§ omnämnde, inom hvarje särskildt Stånd valbara personer, vare vid alla Riksdagsmanna-val jemväl valbar en hvar, som antingen är behörig att, utan föregånget val, utöfva Riksdagsmanna-kallet uti Preste-Ståndet, eller ock är valbar uti något Stånd, samt derjemte bosatt uti det valdistrikt, för hvilket valet sker. Väljes* etc. etc. (Se Mem. № 52).

Uti de i Memorialen N:is 35 och 55 framställda särskilda förslag till ändring i Ridderskapet och Adelns samt Preste-Ståndets representations-sätt befinnes redaktionen af 16 § Riksdags-ordningen olika; och hemställer derföre Utskottet,

att, om begge dessa förslag antagas, nuvarande moment i 16 § Riksdags-ordningen måtte erhålla den lydelse, det har i Memorialet № 35.

Uti 26 § Riksdags-ordningen äro särskilda ändringar föreslagna genom Memo-

rialen N:is 24 oah 53. Då ordalagen i dessa tvänne förslag icke väl sammanstämma, hemställer Utskottet

att, i händelse begge nämnda förslag varda till grundlag antagna berörda 26 §, som, enligt Memorialet № 53, erhållit paragrafnummern 25, måtte lyda, som följer:

§ 25.

Sednast å femte söckendagen efter riksdagens början skola, uppå kallelse utfärdad af Konungen, eller i de fall, 4, 5, 6 och 7 §§ *omförmäla, af Regenten eller* Stats-Rådet, *Riksens Ständer i stadens Storkyrka bevista gudstjenst, som af en Biskop förrättas, samt derefter sammankomma å Rikssalen*, etc. (Se Mem. № 53).

Vidare äro till grundlagsenlig behandling vid nästa riksdag antagna två eller flera förslag till ändring i hvartdera af nedannämnde lagrum, nemligen:

1:o 12 § Regerings-formen; enligt Memorialen N:is 7 och 13;

2:o 51 och 95 §§ Regerings-formen samt 9 och 10 §§ Riksdags-ordningen; enligt Memorialen N:is 24 och 53;

3:o 14 § 3 mom. Riksdags-ordningen; enligt Memorialen N:is 32, 52 och 53;

4:o 14 § 4 och 5 momenten Riksdags-ordningen; enligt Memorialen N:is 53, 57 och 58;

5:o 17 § 2 momentetet Riksdags-ordningen; enligt Memorialen N:is 6, 35 och 53;

6:o 21 § Riksdags-ordningen; enligt Memorialen N:is 14, 35 och 53;

7:o 22 § Riksdags ordningen; enligt Memorialen N:is 35, 52 och 53;

8:o 23 § Riksdags-ordningen; enligt Memorialen N:is 24, 35, 53 och 64; samt

9:o 76 § Riksdags-ordningen; enligt Memorialen N:is 8 och 53.

Dessa förslag åsyfta dels enahanda ändring, dels ock ändringar i olika delar af samma §, och äro dessa sednare så beskaffade, att de, så i hänseende till sak som ordalag, kunna stå tillsammans. Ehuru det synes följa af sig sjelf, att antagandet af ett sådant förslag icke borde hindra bifall till ett annat förslag, rörande samma lagrum; har Utskottet dock, för att undanrödja alla tvifvelsmål i detta hänseende, trott sig böra hemställa,

det måtte Rikets Ständer förklara, att antagandet af ett utaf ofvanuppräknade förslag icke utgör hinder för bifall jemväl till öfriga förslag, som röra samma lagrum.

Slutligen får Utskottet anmäla, att uti de särskilda förslag till ändring i 14 § 5 momentet Riksdags-ordningen, som innehållas i Memorialen N:is 53 och 57, den olikhet i afseende å en ordaställning förekommer, att i förra förslaget begagnas orden: »*då val böra ske*», men i det sednare »*när val böra ske*»; hemställande Utskottet till Rikets Ständer,

att, i händelse begge nämnda ändringsförslag antagas, sistnämnde ordställning måtte blifva den gällande.

Stockholm den 23 Oktober 1860.

STOCKHOLM, tryckt hos E. Westrell, 1860.

FÖRTECKNING

öfver

Konstitutions-Utskottets Memorialer vid 1859—1860 årens riksdag.

Memorialets			Memorialets behandling hos				Anmärkningar.
№	Rubrik.	Datum.	Ridd. och Adeln.	Prestestånd et.	Borgarestånd et.	Bondestånd et.	
1.	Om arfvoden för Utskottets Kansli.	7 Nov. 1859	9 Nov. 1859 godkändt.	9 Nov. 1859 godkändt.	9 Nov. 1859 godkändt.	9 Nov. 1859 godkändt.	
2.	Med uppgift å de från sistlidne riksdag hvilande förslag till ändring i Grundlagarne.	14 Nov. 1859					Jemför Mem. N:o 3.
	1:o. Kongl. Maj:ts nåd. Bref den 6 Oktober 1857, angående ändring af 5 och 6 §§ R. F., i afseende å Stats-Rådets sammansättning.		10, 14 Dec. 1859 bifölls.	10, 14 Dec. 1859 bifölls.	10, 14 Dec. 1859 afslogs.	10 Dec. 1859 afslogs.	Alltså *förfallet.*
	2:o Förslag till ändring i 5 och 6 §§ R. F., ang. ett nytt Statsdepartement.		10, 14 Dec. 1859 bifölls.	10, 14 Dec. 1859 till handl.	10, 14 Dec. 1859 bifölls.	10 Dec. 1859 afslogs.	Alltså *förfallet.*
	3:o. Förslag till ändring i 12 § R F., angå-		10, 14 Dec. 1859. afslogs.	10, 14 Dec. 1859 afslogs.	10, 14 Dec. 1859 bifölls.	10 Dec. 1859 bifölls.	Alltså *förfallet.*

Memorialets			Memorialets behandling hos				Anmärkningar.
№	Rubrik.	Datum.	Ridd. och Adeln.	Prestestånd et.	Borgarestånd et.	Bondestånd et.	
	ende Stats-Rådets hörande öfver afhandlingar och förbund med främmande makter.						
	4:o. Förslag ang. det tillägg till 12 § R. F., att Konungen icke må utan Rikets Ständers samtycke blifva regerande Furste af utländsk stat.		10, 14 Dec. 1859 bifölls.	10, 14 Dec. 1859 afslogs.	10, 14 Dec. 1859 bifölls.	10 Dec. 1859 bifölls.	Alltså *förfallet.*
	5:o. Förslag till ändring i 17 och 22 §§ R. F., åsyftande förstärkning uti antalet af Högsta Domstolens ledamöter.		10, 14 Dec. 1859 bifölls.	10, 14 Dec. 1859 bifölls.	10, 14 Dec. 1859 bifölls.	10 Dec. 1859 bifölls.	Af Kongl. Maj:t *bifallet.*
	6:o. Förslag till tillägg vid 28 § R. F., angående utländsk undersåtes rätt att i riket förvärfva och besitta fastighet.		10, 14 Dec. 1859 afslogs.	10, 14 Dec. 1859 bifölls.	10, 14 Dec. 1859 bifölls.	10 Dec. 1859 bifölls.	Alltså *förfallet.*
	7:o. Förslag till ändring i 29 § R. F., angående Erkebiskops- och Biskops-val.		10, 14 Dec. 1859 afslogs.	10, 14 Dec. 1859 afslogs.	10, 14 Dec. 1859 bifölls.	10 Dec. 1859 bifölls.	Alltså *förfallet.*

Memorialets			Memorialets behandling hos				Anmärkningar.
№	Rubrik.	Datum.	Ridd. och Adeln.	Preste-ståndet.	Borgare-ståndet.	Bonde-ståndet.	
	8:o. Förslag till grundlags-ändringar, åsyftande dels förändring i föreskrifterna rörande Riks-styrelsens förande i vissa fall, dels utvidgad tjenstetillsättningsrätt för sådan styrelse, som i Konungens ställe i vissa fall förer Regeringen, dels Grundlagarnes bringande till närmare öfverensstämmelse med Riks-akten af den 6 Aug. 1815.		10, 14 Dec. 1859 afslogs.	10, 14 Dec. 1859 bifölls.	10, 14 Dec. 1859 bifölls.	10 Dec. 1859 afslogs.	Alltså *förfallet.*
	9:o. Förslag till ett tilllägg i 59 § R. F. och 27 § 1 mom. R. O., rörande Proposition om Stats-verkets tillstånd och behof.		10, 14 Dec. 1859 bifölls.	10, 14 Dec. 1859 afslogs.	10, 14 Dec. 1859 bifölls.	14 Dec. 1859 bifölls.	Alltså *förfallet.*
	10:o. Förslag till ändring i 72 § R. F., angående inlösen af Rikets Ständers Banks sedlar.		10, 14 Dec. 1859 afslogs.	10, 14 Dec. 1859 afslogs.	10, 14 Dec. 1859 bifölls.	14 Dec. 1859 afslogs.	Alltså *förfallet.*
	11:o. Förslag till tillägg i 109 § af R. F. och 80 § R. O., angående uppskof i riksdag.		10, 14 Dec. 1859 bifölls.	10, 14 Dec. 1859 afslogs.	10, 14 Dec. 1859 bifölls.	14 Dec. 1859 afslogs.	Alltså *förfallet.*

Memorialets			Memorialets behandling hos				Anmärkningar.
№	Rubrik.	Datum.	Ridd. och Adeln.	Prestestånd.et.	Borgarestånd.et.	Bondestånd.et.	
	12:o. Förslag till ändring i 13, 16, 19 och 22 §§ R. O., angående representationsrätt för lärarne vid elementar-läroverken.		10, 14 Dec. 1859 bifölls.	10, 14 Dec. 1859 bifölls.	10, 14 Dec. 1859 afslogs.	14 Dec. 1859 afslogs.	Alltså *förfallet.*
	13:o. Förslag till ändring i 15 § R. O., angående hemmansegares representationsrätt.		10, 14 Dec. 1859 bifölls.	10, 14 Dec. 1859 bifölls.	10, 14 Dec. 1859 bifölls.	14 Dec. 1859 afslogs.	Alltså *förfallet.*
	14:o. Förslag till ändring i 27 § 1 mom. och 28 § R. O. samt 53 § R. F., angående tiden dels för öfverlemnande af Kongl. Maj:ts nådiga Proposition om Statsverkets tillstånd och behof, dels för Utskottsval.		10, 14 Dec. 1859 bifölls.	10, 14 Dec. 1859 afslogs.	10, 14 Dec. 1859 bifölls.	14 Dec. 1859 bifölls.	Alltså *förfallet.*
	15:o. Förslag till tillägg i 41 § R. O., angående rätt för Stats-Rådets ledamöter att deltaga i Riks-Ståndens gemensamma öfverläggningar.		10, 14 Dec. 1859 bifölls.	10, 14 Dec. 1859 bifölls.	10, 14 Dec. 1859 bifölls.	14 Dec. 1859 bifölls.	Af Kongl. Maj:t *bifallet.*
	16.o. Förslag till ändring i 46 § 2 mom. R.		10, 14 Dec. 1859 bifölls.	10, 14 Dec. 1859 bifölls.	10, 14 Dec. 1859 bifölls.	14 Dec. 1859 bifölls.	Af Kongl. Maj:t *bifallet.*

Memorialets			Memorialets behandling hos				Anmärkningar.
№	Rubrik.	Datum.	Ridd. och Adeln.	Prestestånd et.	Borgarestånd et.	Bondestånd et.	
	O., ang. Ordförande vid Riks-Ståndens gemensamma sammanträden.						
	17:o. Förslag till ändring i 76 § R. O., angående den af Stats-Rådet för dess åtgärder vunna decharge.		10, 14 Dec. 1859 bifölls.	10, 14 Dec. 1859 afslogs.	10, 14 Dec. 1859 bifölls.	14 Dec. 1859 bifölls.	Alltså *förfallet.*
	18:o. Förslag till tillägg i 1 § 4 mom. Tryckfrihets-förordningen, ang. skyldighet för utgifvare af dagblad eller periodiska skrifter, att anställa borgen för böter, kostnad och skada.		10, 14 Dec. 1859 bifölls.	10, 14 Dec. 1859 bifölls.	10, 14 Dec. 1859 afslogs.	14 Dec. 1859 afslogs.	Alltså *förfallet.*
	19:o. Förslag till tillägg vid 1 § 9 mom. Tryckfrihets-förordningen, angående förbud mot eftertryck af utländsk skrift.		10, 14 Dec. 1859 bifölls.	10, 14 Dec. 1859 bifölls.	10, 14 Dec. 1859 bifölls.	14 Dec. 1859 afslogs.	Alltså *förfallet.*
	20:o. Förslag till ändring af de i Tryckfrihets förordningen genom hänvisning till 8 Kap. M. B. fastställda straffbestämmelser.		10, 14 Dec. 1859 bifölls.	10, 14 Dec. 1859 bifölls.	10, 14 Dec. 1859 bifölls.	14 Dec. 1859 bifölls.	Af Kongl. Maj:t *bifallet.*

Memorialets			Memorialets behandling hos				Anmärkningar.
№	Rubrik.	Datum.	Ridd. och Adeln.	Prestestånd.t.	Borgarestånd.t.	Bondestånd.t.	
3.	med uppgift å de af samtlige Riks-Stånden godkända grundlagsändringsförslag.	19 Dec. 1859	28 Dec. 1859 till handl.	28 Dec. 1859 till handl.	4 Jan. 1860 till handl.	28 Dec. 1859 till handl.	
4.	med utlåtande angående Talmannens i Borgare-St:det vägran af proposition på en inom Ståndet framställd anmärkning emot en ledamots behörighet att vara Riksdagsman.	23 Jan. 1860	8 Febr. 1860 till handl.	8 Febr. 1860 till handl.	4 Febr. 1860 till handl.	4 Febr. 1860 till handl.	
5.	angående fullbordad granskning af de i Stats-Rådet förda protokoll.	17 Febr. 1860	10 Mars 1860 till handl.	10 Mars 1860 till handl.	10 Mars 1860 beslöts att full decharge måtte Stats-Rådet meddelas.	10 Mars 1860 till handl.	
6.	med förslag till ändring uti 17 § 2 mom. R. O., angående bestämmande af arfvode för Bonde-Ståndets Riksdagsfullmägtige.	21 Febr. 1860	30 Mars 1860 bifölls.	31 Mars 1860 bifölls.	28 Mars 1860 bifölls.	28 Mars 1860 bifölls.	Alltså *hvilande* till nästa riksdag. Se vidare Mem. № 73.
7.	angående det tillägg till 12 § R. F., att Konungen icke må utan Rikets Ständers samtycke blifva regerande Furste af utländsk stat.	21 Febr. 1860	31 Mars 1860 bifölls.	31 Mars 1860 bifölls.	28 Mars 1860 bifölls.	28 Mars 1860 bifölls.	Alltså *hvilande* till nästa riksdag. Se vidare Mem. № 73.

Memorialets			Memorialets behandling hos				Anmärkningar.
№	Rubrik.	Datum.	Ridd. och Adeln.	Prestestånd et.	Borgarestånd et.	Bondestånd et.	
8.	med förslag till ändring i 76 § R. O., angående Stats-rådets decharge för dess åt gärder.	21 Febr. 1860	31 Mars 1860 bifölls.	31 Mars 1860 bifölls.	28 Mars 1860 bifölls.	28 Mars 1860 bifölls.	Alltså *hvilande* till nästa riksdag. Se vidare Mem. № 73.
9.	med förslag till ändring i 85 § R. F.	27 Febr. 1860	30 Mars 1860 bifölls.	31 Mars 1860 återremitterades, med anmärkning, innefattande Ståndets gemensamma tanke.	28 Mars 1860 bifölls.	28 Mars 1860 bifölls.	Se vidare Mem. № 20. Konst. Utsk:s förslag antaget att *hvila*.
10.	med förslag till ändring i 56 § R. O., angående inskränkning af tiden för motioners väckande.	27 Febr. 1860	30 Mars 1860 bifölls.	31 Mars 1860 bifölls.	31 Mars 1860 bifölls.	28 Mars 1860 bifölls.	Alltså *hvilande* till nästa riksdag. Se vidare Mem. № 73.
11.	med förslag till ändring i 15 § R. O., om hemmansegares representations-rätt.	21 Febr. 1860	7 April 1860 bifölls.	7 April 1860 bifölls.	18 April 1860 bifölls.	18 April 1860 förkastades.	Ärendet vidare behandladt i Mem. N:is 31, 36 och 56. Genom omröstningen i Först:t K. U. blef U:s förslag antaget att *hvila*.
12.	med förslag till ändring i 52 § R. F. och 24 § R. O., angående tillförordnande af Bonde-Ståndets Sekreterare.	28 Febr. 1860	18 April 1860 bifölls.	7 April 1860 bifölls.	18 April 1860 bifölls.	18 April 1860 bifölls.	Alltså *hvilande* till nästa riksdag.
13.	med förslag till ändring i 11 och 12 §§ R. F., angående Stats-Rådets hörande öfver förbund med främmande makter.	13 April 1860	28 April 1860 antogs att hvila.	28 April 1860 förkastades.	28 April 1860 antogs att hvila.	28 April 1860 antogs att hvila.	Jemför Mem. N:is 25, 39 och 56. Genom omröstning i Förstärkt Konst. Utsk:s den 30 Juli 1860 *antaget att hvila*. Se vidare Mem. № 73.

Memorialets			Memorialets behandling hos				Anmärkningar.
№	Rubrik.	Datum.	Ridd. och Adeln.	Prestestånd.et.	Borgarestånd.et	Bondestånd.et.	
14.	med förslag till ändring i 21 § R. O.	12 April 1860	28 April 1860 antogs att hvila.	28 April 1860 antogs att hvila.	18 Maj 1860 1:sta delen af förslaget antogs att hvila, men 2:dra delen afslogs.	28 April 1860 antogs att hvila.	Förta delen af Konst. Utsk:s förslag alltså *hvilande.* Se vidare Mem. N:is 26, 40, 56 och 73. Genom omröstning i Först.t K. U. d 30 Juli 1860 antogs 2:a delen af förslaget att *hvila.*
15.	med förslag till den ändring i 28 § R. F., att till vissa beställningar må kunna utnämnas bekännare af annan troslära, än den rena evangeliska.	13 April 1860	28 April 1860 antogs att hvila.	28 April 1860 förkastades.	18 Maj 1860 antogs att hvila.	28 April 1860 antogs att hvila.	Se vidare Mem. N:is 27, 41 och 56. Genom omröstning i Förstärkt K. U. den 30 Juli 1860 *antaget att hvila.*
16.	med förslag till den ändring i 18 § R. O, att mosaiske trosbekännare må erhålla rättighet att deltaga i riksdagsmannaval.	13 April 1860	28 April 1860 antogs att hvila.	28 April 1860 förkastades.	18 Maj 1860 antogs att hvila.	28 April 1860 antogs att hvila.	Se vidare Mem. N:is 28, 42 och 56. Genom omröstning i Förstärkt K. U. den 30 Juli 1860 *antaget att hvila.*
17.	med förslag till den ändring i 5 § 3 mom. Tr. För., att hinder icke må vara för mosaiske trosbekännare att kunna till jurymän utses.	13 April 1860	28 April 1860 förkastades.	28 April 1860 förkastades.	18 Maj 1860 antogs att hvila.	28 April 1860 antogs att hvila.	Se vidare Mem. N:is 29, 43 och 56. Genom omröstning i Förstärkt K. U. den 30 Juli 1860 *förkastadt.*
18.	med förslag till ändring uti 90 § R. F.	12 April 1860	28 April 1860 antogs att hvila.	28 April 1860 antogs att hvila.	18 Maj 1860 antogs att hvila.	28 April 1860 antogs att hvila.	Alltså *hvilande.*

Memorialets			Memorialets behandling hos				Anmärkningar.
№	Rubrik.	Datum.	Ridd. och Adeln.	Preste-ståndet.	Borgare-ståndet.	Bonde-ståndet.	
19.	med förslag till den ändring i 53 § R. O., att beslut icke må i något Stånd fattas, derest icke minst tre-tio ledamöter tillstädes äro.	13 April 1860	28 April 1860 förkastades.	28 April 1860 förkastades.	18 Maj 1860 gemensam tanke till Utskottet hänvisad.	28 April 1860 antogs att hvila.	Se vidare Mem. N:is 30, 44 och 56. Genom omröstning i Förstärkt K. U. den 30 Juli 1860 *antogs* K. U:s förslag oförändradt *att hvila.*
20.	i anledning af ett Stånds återremiss af Mem. № 9, innehållande förslag till ändring i 85 § R. F.	4 Maj 1860	23 Maj 1860 lades till handl.	29 Maj 1860 inbjudningen antogs.	2 Juni 1860 lades till handl.	30 Maj 1860 lades till handl.	Jemför Mem. № 9.
21.	i anledning af Riks-Ståndens beslut, rörande det i Mem. № 11 framställda förslaget till ändring i 15 § R. O., om hemmansegares representationsrätt.	4 Maj 1860	23 Maj 1860 lades till handl.	29 Maj 1860 lades till handl.	2 Juni 1860 lades till handl.	30 Maj 1860 inbjudningen afslogs.	Jemför Mem. N:is 11, 36 och 56.
22.	med förslag till den ändring i 31 § R. F., att äfven andra af städernas innevånare, än borgerskapet, må ega att deltaga i val till Borgmästare.	4 Maj 1860	23 Maj 1860 antogs att hvila.	29 Maj 1860 antogs att hvila.	2 Juni 1860 antogs att hvila.	30 Maj 1860 antogs att hvila.	Konst. Utsk:s förslag alltså *hvilande.*
23.	med förslag till tillägg i 109 § R. F., och 80 § R. O., angående uppskof i Riksdag.	8 Maj 1860	23 Maj 1860 antogs att hvila.	29 Maj 1860 förkastades.	2 Juni 1860 antogs att hvila.	30 Maj 1860 antogs att hvila.	Jemför Mem. № 37. Preste-Ståndet antog inbjudningen, och är förslaget alltså *hvilande.* Se vidare Mem. № 73.

Memorialets			Memorialets behandling hos				Anmärkningar.
№	Rubrik.	Datum.	Ridd. och Adeln.	Prestestånd et.	Borgarestånd et	Bondestånd et.	
24.	dels med utlåtande om Kongl. Maj:ts nådiga Proposition, angående ändring i Regerings-formens och Riksdags-ordningens föreskrifter om Riksstyrelsens förande i vissa fall, och dels med ett särskildt upprättadt förslag till grundlags-ändringar i berörda hänseende.	21 Maj 1860	9 Juni 1860 Kongl. Maj:ts Proposition afslogs och Konst.-Utsk:s förslag bifölls.	30 Maj 1860 Konst.-Utsk:s Utlåtande gillades och dess förslag antogs att hvila.	6 Juni 1860 Konst.-Utsk:s Utlåtande bifölls och Utsk:s förslag antogs att hvila.	2 Juni 1860 Utlåtandet bifölls och K. U:s förslag antogs att hvila.	Kongl. Maj:ts Proposition alltså *förfallen*, och K. U:s förslag *hvilande*. Se vidare Mem. № 73.
25.	i anledning af Riks-Ståndens beslut, rörande det i Konst.-Utsk:s Mem. № 13 afgifna förslag till ändring i 11 och 12 §§ R. F.	25 Maj 1860	6 Juni 1860 till handl.	9 Juni 1860 med vidblifvande af förra beslutet, till handl.	9 Juni 1960 till handl.	6 Juni 1860 till handl.	Jemför Mem. N:is 13, 39 och 56.
26.	i anledning af Riks-Ståndens beslut, rörande det i Konst.-Utsk:s Mem. № 14 framställda förslag till ändring i 21 § Riksdags-ordningen.	25 Maj 1860	6 Juni 1860 till handl.	9 Juni 1860 till handl.	9 Juni 1860 till handl, med vidblifvande af förra beslutet.	6 Juni 1860 till handl.	Jemför Mem. N:is 14, 40 och 56.
27.	i anledning af Riks-Ståndens beslut, rörande den i Konst.-Utsk:s Mem. № 15 föreslagna ändring i 28 § R. F.	25 Maj 1860	6 Juni 1860 till handl.	9 Juni 1860 med vidblifvande af förra beslutet, lades till handl.	9 Juni 1860 till handl	6 Juni 1860 till handl.	Jemför Mem. N:is 15, 41 och 56.

Memorialets			Memorialets behandling hos				Anmärkningar.
№	Rubrik.	Datum.	Ridd. och Adeln.	Prestestånd et.	Borgarestånd et.	Bondestånd et.	
28.	i anledning af Riks-Ståndens beslut, om det i Konstitutions-Utskottets Mem. № 16 framställda förslag till ändring i 18 § R. O.	25 Maj 1860	6 Juni 1860 till handl.	9 Juni 1860 till handl, med vidblifvande af förra beslutet.	9 Juni 1860 till handl.	6 Juni 1860 till handl.	Jemför Mem. N:is 16, 42 och 56.
29.	i anledning af Riks-Ståndens beslut, rörande den af Konst.-Utskottet i Mem. № 17 föreslagna ändring i 5 § 3 mom. Tryckfrihets-förordningen.	25 Maj 1860	6 Juni 1860 till handl, med vidblifvande af sitt förra beslut.	9 Juni 1860 till handl, med vidblifvande af sitt förra beslut.	9 Juni 1860 till handl.	6 Juni 1860 till handl.	Jemför Mem. N:is 17, 43 och 56.
30.	i anledning af Riks-Ståndens beslut, angående det i Konst-Utsk:s Mem. № 19 framställda förslag till ändring i 53 § R. O.	25 Maj 1860	6 Juni 1860 till handl, med vidblifvande af sitt förra beslut.	9 Juni 1860 till handl, med vidblifvande af sitt förra beslut.	9 Juni 1860 med vidblifvande af förra beslutet, hänvisadt till U:t att uppgöra voterings-prop.	6 Juni 1860 till handl.	Jemför Mem. N:is 19, 44 och 56.
31.	med förslag till ändring i 30 § R. O.	25 Maj 1860	6 Juni 1860 antogs att hvila.	9 Juni 1860 antogs att hvila.	9 Juni 1860 antogs att hvila.	6 Juni 1860 antogs att hvila.	Alltså *hvilande.*
32.	med förslag till ändring uti 14 § 3 mom. R. O.	25 Maj 1860	6 Juni 1860 antogs att hvila.	13 Juni 1860 förkastades.	9 Juni 1860 antogs att hvila.	6 Juni 1860 antogs att hvila.	Se vidare Mem. N:is 45, 50, 56 och 73. Genom omröstning i Förstärkt K. U. den 30 Juli 1860 blef förslaget antaget att *hvila.*
33.	med förslag till ändring i 14 § 1 mom. R. O.	5 Juni 1860	27 Juni 1860 förkastadt.	27 Juni 1860 antogs att hvila.	27 Juni 1860 hvarken nödigt eller nyttigt.	22 Juni 1860 antogs att hvila.	Se vidare Mem. N:is 46 och 56. Genom omröstning i Förstärkt K. U. den 30 Juli 1860 antaget att *hvila.*

Memorialets			Memorialets behandling hos				Anmärkningar.
№	Rubrik.	Datum.	Ridd. och Adeln.	Preste-ståndet.	Borgare-ståndet.	Bonde-ståndet.	
34.	med förslag till tillägg i 73 § R. O., angående förstärkning af sammansatt Utskott.	5 Juni 1860	27 Juni 1860 förkastadt.	27 Juni 1860 förkastadt.	27 Juni 1860 hvarken nödigt eller nyttigt.	22 Juni 1860 antogs att hvila.	Se vidare Mem. N:is 47 och 56. Genom omröstning i Förstärkt K. U. den 30 Juli 1860 blef förslaget *förkastadt.*
35.	med förslag till åtskilliga ändringar i R. O., angående Ridderskapet och Adelns representationsrätt.	8 Juni 1860	27 Juni 1860 förkastadt.	27 Juni 1860 förkastadt.	27 Juni 1860 antogs att hvila.	22 Juni 1860 antogs att hvila.	Se vidare Mem. N:is 48, 56 och 73. Genom omröstning i Förstärkt K. U. den 30 Juli 1860 blef förslaget antaget att *hvila.*
36	med voterings-proposition, rörande det af Konst.-Utskottet i Mem. № 11 framställda förslag till ändring i 15 § R. O., om hemmansegares representationsrätt.	8 Juni 1860	27 Juni 1860 godkändt.	27 Juni 1860 godkändt.	27 Juni 1860 godkändt.	22 Juni 1860 godkändt.	Jemför Mem. N:is 11, 21 och 56.
37.	i anledning af Riks-Ståndens beslut, rörande det af Konst.-Utsk:t i Mem. № 23 framställda förslag till tillägg i 109 § R. F. och 80 § R. O.	8 Juni 1860	22 Juni 1860 till handl.	27 Juni 1860 Ståndet frånträdde sitt förra beslut och antog U:s förslag att hvila till nästa riksdag.	27 Juni 1860 till handl.	22 Juni 1860 godkändt.	Jemför Mem. № 23.
38.	med förslag till ändring i Riksdags-ordningens föreskrifter om Preste-Ståndets representationsrätt.	12 Juni 1860	27 Juni 1860 återremitteradt med gemensam tanke.	27 Juni 1860 återremitteradt med gemensam tanke.	4 Juli 1860 antaget att hvila.	27 Juni 1860 antaget att hvila.	Se vidare Mem. N:is 49, 55, 72 och 73. Genom omröstning i Förstärkt K. U. den 23 Oktober 1860 antogs det, såsom Ridd. och Ad. gemensamma tanke, upprättade förslaget att *hvila.*

Memorialets			Memorialets behandling hos				Anmärkningar.
№	Rubrik.	Datum	Ridd. och Adeln.	Prestestånd et.	Borgarestånd et.	Bondestånd et.	
39.	med voterings-proposition, rörande det i Konst.-Utsk:s Mem № 13 afgifna förslag till ändring i 11 och 12 §§ R. F.	21 Juni 1860	30 Juni 1860 godkändt.	30 Juni 1860 godkändt.	30 Juni 1860 godkändt.	30 Juni 1860 godkändt.	Jemför Mem. N:is 13, 25 och 56.
40.	med voterings-proposition, rörande det af Konstit.-Utsk:t uti Mem. № 14 framställda förslag till ändring i 21 § R. O.	21 Juni 1860	30 Juni 1860 godkändt.	30 Juni 1860 godkändt.	30 Juni 1860 godkändt.	30 Juni 1860 godkändt.	Jemför Mem. N:is 14, 26 och 56.
41.	med voterings-proposition, rörande den i Konst-Utsk:s Mem. № 15 föreslagna ändring i 28 § R. F.	21 Juni 1860	30 Juni 1860 godkändt.	30 Juni 1860 godkändt.	30 Juni 1860 godkändt.	30 Juni 1860 godkändt.	Jemför Mem. N:is 15, 27 och 56.
42.	med voterings-proposition, i fråga om Konst.-Utsk:s i Mem. № 16 väckta förslag till ändring i 18 § R. O.	21 Juni 1860	30 Juni 1860 godkändt.	30 Juni 1860 godkändt.	30 Juni 1860 godkändt.	30 Juni 1860 godkändt.	Jemför Mem. N:is 16, 28 och 56.
43.	med voterings-proposition, i fråga om Konst.-Utsk:s i Mem. № 17 afgifna förslag till ändring i 5 § 3 mom. T. F. F.	21 Juni 1860	30 Juni 1860 godkändt.	30 Juni 1860 godkändt.	30 Juni 1860 godkändt.	30 Juni 1860 godkändt.	Jemför Mem. N:is 17, 29 och 56.

Memorialets			Memorialets behandling hos				Anmärkningar.
№	Rubrik.	Datum.	Ridd. och Adeln.	Preste-ståndet.	Borgare-ståndet.	Bonde-ståndet.	
44.	med voterings-propositioner, i anledning af Riks-Ståndens beslut, rörande det i Konst.-Utsk:s Mem. № 19 framställda förslag till ändring i 53 § R. O.	21 Juni 1860	30 Juni 1860 godkändt.	30 Juni 1860 godkändt.	30 Juni 1860 godkändt.	30 Juni 1860 godkändt.	Jemför Mem. N:is 19, 30 och 56.
45.	i anledning af Riks-Ståndens beslut, rörande det uti Konst.-Utsk:s Mem. № 32 framställda förslag till ändring i 14 § 3 mom R. O.	21 Juni 1860	30 Juni 1860 till handl.	30 Juni 1860 med vidblifvande af sitt förra beslut, lade Ståndet Memorialet till handl.	30 Juni 1860 till handl.	30 Juni 1860 till handl.	Jemför Mem. N:is 32, 50 och 56.
46.	i anledning af Riks-Ståndens beslut, rörande det uti Konst.-Utsk:s Memor. № 33 framställda förslag till ändring i 14 § 1 mom. R. O.	9 Juli 1860	18 Juli 1860 inbjudningen afslogs och vot. prop. godkändes.	18 Juli 1860 vot. prop. godkändes.	20 Juli 1860 inbjudningen afslogs och vot. prop. godkändes.	18 Juli 1860 vot. prop. godkändes.	Jemför Mem. N:is 33 och 56.
47.	i anledning af Riks-Ståndens beslut, rörande det af Konst.-Utsk:t i Mem. № 34 framställda förslag till tillägg uti 73 § R. O.	9 Juli 1860	18 Juli 1860 Ståndet vidblef sitt förra beslut och godkände vot. prop.	18 Juli 1860 vidhållande sitt förra beslut, godkände Ståndet vot. prop.	20 Juli 1860 inbjudningen afslogs och vot. prop. godkändes.	18 Juli 1860 vot. prop. godkändes.	Jemför Mem. N:is 34 och 56.
48.	i anledning af Riks-Ståndens beslut, rörande det uti Konst.-Utsk:s Memor. № 35 framställda förslag till	9 Juli 1860	18 Juli 1860 med afslag af inbjudningen, godkändes vot. prop.	18 Juli 1860 inbjudningen afslogs och vot. prop. godkändes.	20 Juli 1860 vot. prop. godkändes.	18 Juli 1860 vot. prop. godkändes.	Jemför Mem. N:is 35 och 56.

Memorialets			Memorialets behandling hos				Anmärkningar.
№	Rubrik.	Datum.	Ridd. och Adeln.	Preste-ståndet.	Borgare-ståndet.	Bonde-ståndet.	
	åtskilliga ändringar i Riksdags ordningen, angående Ridderskapet och Adelns representationsrätt.						
49.	i anledning af Riks-Ståndens beslut, rörande det i Konst.-Utsk:s Mem. № 38 framställda förslag till ändring i Riksdags-ordningens föreskrifter om Preste-Ståndets representationsrätt.	9 Juli 1860	18 Juli 1860 med afslag å inbjudningen, framställdes redaktion af den gemensamma tanken.	21 Juli 1860 med afslag å inbjudningen, framställdes redaktion.	20 Juli 1860 till handl.	18 Juli 1860 till handl.	Jemför Mem. N:is 38, 55, 72 och 73.
50.	med voterings-proposition i fråga om det i Konstit-Utsk:s Mem. № 32 framställda förslag till ändring i 14 § 3 mom. R. O.	9 Juli 1860	18 Juli 1860 godkändes vot. prop.	18 Juli 1860 vot. prop. godkändes.	20 Juli 1860 vot. prop. godkändes.	18 Juli 1860 vot. prop. godkändes.	Jemför Mem. N:is 32, 45 och 56.
51.	med förslag till ändring i 1 § 11 mom. och 4 § 2 mom. T. F. F., om aflemnande af exemplar af tryckta arbeten.	12 Juli 1860	28 Juli 1860 antogs att hvila.	28 Juli 1860 återremitterades med gemensam tanke.	1 Aug. 1860 återremitterad med gemensam tanke.	1 Aug. 1860 antogs att hvila.	Se vidare Mem. N:is 59 och 72. Genom omröstning i Förstärkt Konst. Utsk. den 23 Oktober 1860 blef förslaget antaget att *hvila*.
52.	med förslag till ändring i 16 och 22 §§ R. O., rörande vilkoren för valbarhet till Riksdagsman.	19 Juli 1860	8 Aug. 1860 antogs att hvila.	4 Aug. 1860 förkastades.	8 Aug. 1860 antogs att hvila.	4 Aug. 1860 antogs att hvila.	Se vidare Mem. N:is 60, 72 och 73. Genom omröstning i Förstärkt Konst. Utsk. den 23 Oktober 1860 antogs förslaget att *hvila*.

Memorialets			Memorialets behandling hos				Anmärkningar.
№	Rubrik.	Datum.	Ridd. och Adeln.	Preste-ståndet.	Borgare-ståndet.	Bonde-ståndet.	
53.	med förslag till åtskilliga ändringar i Regerings-formen och Riksdags-ordningen, angående riksdags hållande hvarje år.	23 Juli 1860	11 Aug. 1860 återremitterades med gemensam tanke.	11 Aug. 1860 förkastades.	11 Aug. 1860 återremitterades med gemensam tanke.	11 Aug. 1860 antogs att hvila.	Se vidare Mem. N:is 61, 65, 72 och 73. Genom omröstning i Förstärkt Konst. Utsk. blef förslaget med den i Mem. № 61 gjorda ändring antaget att *hvila*.
54.	angående en af Riksdags-fullmägtigen Ola Jönsson från Malmöhus län anmäld anledning till anmärkning.	23 Juli 1860	8 Aug. 1860 till handl.	8 Aug. 1860 till handl.	8 Aug. 1860 Utskottets hemställan godkändes.	8 Aug. 1860 Ståndet lät bero vid Utsk:s hemställan.	
55.	med voterings-propositioner, rörande det uti Konstit.-Utskottets Mem. № 38 framställda förslag till ändring i Riksdags-ordningens föreskrifter om Preste-Ståndets representationsrätt.	26 Juli 1860	11 Aug. 1860 vot. prop. godkändes.	8 Aug. 1860 vot. prop. godkändes.	8 Aug. 1860 vot. prop. godkändes.	8 Aug. 1860 vot. prop. godkändes.	Jemför Mem. N:is 38, 49, 72 och 73.
56.	med anmälan om de i Förstärkt Konstitutions-Utskott verkställda omröstningar.	30 Juli 1860	8 Aug. 1860 till handl.	8 Aug. 1860 till handl.	8 Aug. 1860 till handl.	8 Aug. 1860 till handl.	
57.	med förslag till ändring i 14 § 5 mom. R. O., angående Bruksegares representationsrätt.	10 Aug. 1860	18 Aug. 1860 bifölls.	18 Aug. 1860 bifölls.	22 Aug. 1860 gemensam tanke till K. U. hänvisad.	18 Aug. 1860 gemensam tanke till K. U. hänvisad.	Se Mem. N:is 62, 66, 69, 72 och 73. Genom omröstning i Förstärkt Konst. Utsk. den 23 Oktober 1860 antogs förslaget att *hvila*.

Memorialets			Memorialets behandling hos				Anmärkningar.
№	Rubrik.	Datum.	Ridd. och Adeln.	Prestestånd et.	Borgarestånd et.	Bondestånd et.	
58.	med förslag till ändring i 14 § 4 och 5 mom. R. O.	10 Aug. 1860	18 Aug. 1860 bifölls.	18 Aug. 1860 förkastades.	22 Aug. 1860 gemensam tanke till K. U. hänvisad.	18 Aug. 1860 gemensam tanke till K. U. hänvisad.	Se Mem. N:is 63, 67, 70, 72 och 73. Genom omröstning i Förstärkt Konst. Utsk. den 23 Oktober 1860 antaget att *hvila*.
59.	i anledning af Riks-Ståndens beslut, rörande Konst.-Utsk:s i Memor. № 51 framställda förslag till ändring i 1 § 11 mom. och 4 § 2 mom. T. F. F.	10 Aug. 1860	18 Aug. 1860 vot. prop. godkändes.	18 Aug. 1860 gemensam tanke vidblefs och vot. prop. godkändes.	22 Aug. 1860 gemensam tanke vidblefs och vot. prop. godkändes.	18 Aug. 1860 vot. prop. godkändes.	Se Mem. N:is 51 och 72.
60.	i anledning af Riks-Ståndens beslut, rörarde Konst.-Utsk:s i Memor. № 52 framställda förslag till ändring i 16 och 22 §§ R. O.	21 Aug. 1860	18 Sept. 1860 vot. prop. godkändes.	18 Sept. 1860 med afslag å den gjorda inbjudningen samt med vidblifvande af sitt förra beslut, godkände Ståndet vot. propos.	18 Sept. 1860 vot. prop. godkändes.	18 Sept. 1860 vot. prop. godkändes.	Se Mem. N:is 52, 72 och 73.
61.	i anledning af Riks-Ståndens beslut, rörande det uti Konst.-Utsk:s Memor. № 53 framställda förslag till ändringar i R. F. och R. O, om riksdags hållande hvarje år.	10 Sept. 1860	19 Sept. 1860 med fråträdande af sin förra gemensamma tanke, förklarade Ridd. o. Adeln att det i detta Mem. framställda förslag till lydelse af 109 § R. F. skulle hvila till grundlagsenlig behandling vid nästa riksdag; och lades Memor. i öfrigt till handl.	18 Sept. 1860 inbjudningen afslogs, med förklarande, att Ståndet vidblefve sitt förra beslut; och lades Mem. i öfrigt till handl.	18 Sept. 1860 det i detta Memor. framställda förslag till 109 § R. F. antogs, äfvensom den till Ståndet gjorda inbjudning; och lades Mem. i öfrigt till handl.	18 Sept. 1860 det gjorda förslaget till förändrad lydelse af 109 § R. F. antogs; och lades Memor. i öfrigt till handl.	Se Mem. N:is 53, 65, 72 och 73.

Memorialets			Memorialets behandling hos				Anmärkningar.
№	Rubrik.	Datum.	Ridd. och Adeln.	Prestestånd et.	Borgarestånd et.	Bondestånd et.	
62.	i anledning af Riks-Ståndens beslut, rörande Konst.-Utsk:s i Memor. № 57 framställda förslag till ändring i 14 § 5 mom. R. O.	10 Sept. 1860	18 Sept. 1860 lades till handl.	18 Sept. 1860 lades till handl.	18 Sept. 1860 med ogillande af motiveringen, lades första yttrandet till handl. och lät Ståndet dervid bero. Inbjudningen antogs. Tredje punkten lades till handl. och den sista punkten bifölls.	18 Sept. 1860 med vidblifvande af sitt förra beslut, afslogos inbjudningarne; och lades Mem. i öfrigt till handl.	Se Memor. N:is 57 66, 69 och 72.
63.	i anledning af Riks-Ståndens beslut, rörande Konst.-Utsk:ts i Mem. № 58 afgifna förslag till ändring i 14 § 4 och 5 mom. R. O.	10 Sept. 1860	18 Sept. 1860 lades till handl.	18 Sept. 1860 inbjudningen afslogs, med förklarande att Ståndet vidblefve sitt förra beslut; och lades Mem. i öfrigt till handl.	18 Sept. 1860 Ståndet vidblef sin förra mening och förelade Utskottet att uppsätta erforderlig vot. prop. I öfrigt lades Memor. till handl.	18 Sept. 1860 i afseende å Utsk:s hemställan till Ståndet, åberopades Ståndets förra beslut; och lades Mem. i öfrigt till handl.	Se Mem. N:is 58, 67, 70 och 72.
64.	med förslag till ändring i 23 § 1 mom. R. O.	13 Sept. 1860	19 Sept. 1860 antogs att hvila.	18 Sept. 1860 antogs att hvila.	18 Sept. 1860 antogs att hvila.	18 Sept. 1860 antogs att hvila.	Alltså *hvilande.*
65.	med voterings-proposition, rörande det uti Konst.-Utsk:s Mem. № 53 framställda förslag till ändringar i Regerings-formen och Riksd.-ordningen, om riksdags hållande hvarje år.	25 Sept. 1860	8 Okt. 1860 vot. prop. godkändes.	2 Okt. 1860 vot. prop. godkändes.	5 Okt. 1860 vot. prop. godkändes.	2 Okt. 1860 vot. prop. godkändes.	Se Memor. N:is 53, 61 och 72.

Memorialets			Memorialets behandling hos				Anmärkningar.
№	Rubrik.	Datum.	Ridd. och Adeln.	Presteståndet.	Borgareståndet.	Bondeståndet.	
66.	till Bonde-Ståndet, i anledning af Ståndets beslut, rörande Konst.-Utsk:s Mem. N:s 57 och 62.	27 Sept. 1860	8 Okt. 1860 lades till handl.	2 Okt. 1860 lades till handl.	5 Okt. 1860 lades till handl.	2 Okt. 1860. det i Mem. № 57 framställda grundlagsändrings-förslag förkastades.	Se Memor. N:is 57, 62, 69 och 72.
67.	till Borgare-Ståndet, i anledning af Ståndets beslut, rörande Konst.-Utsk:s Mem. N:s 58 och 63.	27 Sept. 1860	8 Okt. 1860 lades till handl.	2 Okt. 1860 lades till handl.	8 Okt. 1860 Ståndet åberopade sitt förut fattade beslut och förelade Utskottet att uppsätta den voterings-prop., som deraf föranledes.	2 Okt. 1860 lades till handl.	Se Memor. N:is 58, 63, 71 och 72.
68.	med förslag till ändring i 70 § Riksdags-ordningen.	28 Sept. 1860	8 Okt. 1860 förkastades.	3 Okt. 1860 antogs att hvila.	8 Okt. 1860 förkastades.	3 Okt. 1860 förkastades.	Se Memor. N:is 70 och 72. Genom omröstning i Förstärkt K. U. den 23 Okt. 1860 blef förslaget *förkastadt*.
69.	med voterings-proposition, rörande det i Konst.-Utsk:s Mem. № 57 framställda förslag till ändring i 14 § 5 mom. R. O.	11 Okt. 1860	16 Okt. 1860 vot. prop. godkände.	13 Okt. 1860 vot. prop. godkände.	16 Okt. 1860 vot. prop. godkände.	13 Okt. 1860 vot. prop. godkände.	Se Memor. N:is 57, 62, 66 och 72.
70.	i anledning af Riks-Ståndens beslut, rörande det i Konst.-Utsk:s Mem. № 68 framställda förslag till ändring i 70 § R. O.	11 Okt. 1860	16 Okt. 1860 vot. prop. godkände.	13 Okt. 1860 vot. prop. godkände.	16 Okt. 1860 vot. prop. godkände.	13 Okt. 1860 vot. prop. godkände.	Se Memor. N:is 68 och 72.

Memorialets			Memorialets behandling hos				Anmärkningar.
№	Rubrik.	Datum.	Ridd. och Adeln.	Presteståndet.	Borgareståndet.	Bondeståndet.	
71.	i anledning af Riks-Ståndens beslut, rörande Konstit.-Utsk:ts Memor. N:s 58, 63 och 67.	11 Okt. 1860	16 Okt. 1860 vot. prop. godkände.	13 Okt. 1860 vot. prop. godkände.	16 Okt. 1860 vot. prop. godkände.	13 Okt. 1860 vot. prop. godkände.	Se Memor. N:is 58, 63, 67 och 72.
72.	med anmälan om de i Förstärkta Konstitutions-Utskottet verkställda omröstningar.	23 Okt. 1860	25 Okt. 1860 till handl.	24 Okt. 1860 till handl.	24 Okt. 1860 till handl.	25 Okt. 1860 till handl.	
73.	rörande åtskilliga till grundlagsenlig behandling vid nästa riksdag hvilande grundlagsändrings-förslag.	23 Okt. 1860	26 Okt. 1860 godkändes.	26 Okt. 1860 godkändes.	24 Okt. 1860 godkändes.	26 Okt. 1860 godkändes.	

STOCKHOLM, Tryckt hos E. Westrell, 1860.